ՄԱՍԻՍ

ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

40ՐԴ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 20 (1970) ՇԱԲԱԹ, Մայիս 30,2020
VOLUME 40, NO. 20 (1970) SATURDAY MAY 30, 2020

Պաշտօնաթերթ՝
Ս. Դ. Հնչակեան Կուսակցութեան
Արեւմտեան Ամերիկայի

MASSIS Weekly
1060 N. Allen Ave. Suite 101
Pasadena, California 91104

ՄԵՐ ԱՆԿԻՒՆԷՆ

Կը Նշենք Սարդարապատի Հերոսամարտի Տարեդարձը

Հայ ժողովուրդի համար Մայիս ամիսը յիրաւի կը հանդիսանայ յաղթանակներու ամիս: Ինչպէս ամէն տարի, 2020-ի Մայիսը սկսանք Համաշխարհային Առաջին Պատերազմի աւարտի եւ Շուշիի ազատագրման տարեդարձները նշելով: Ամիսը կը փակենք տօնելով՝ 1918 թուականի Մայիսի 21-28-ին, Արարատեան դաշտի վրայ մղուած Սարդարապատի հերոսամարտերու ընթացքին թրքական զօրքերուն դէմ մեր ժողովուրդի տարած վճռորոշ յաղթանակը, որուն շնորհիւ, 600 տարիներու ընդմիջումէն ետք վերականգնեցաւ Հայոց պետականութիւնը ու հռչակուեցաւ Հայաստանի Առաջին Հանրապետութիւնը:

Սարդարապատի փառահեղ յաղթանակը կերտուեցաւ շնորհիւ մեր ժողովուրդի բացառիկ միասնականութեան, յամառ կամքին եւ անկոտրում ոգիին: Յաղթանակի բանալին կը կայանար Հայ զինուորի, Հայ գիւղացիի, Հայ կղերականի ընդգրկումովը զինուորական գործողութիւններուն մէջ, կասեցնելով օսմանեան կանոնաւոր բանակի լաւապէս զինուած ուժերու յառաջխաղացքը դէպի Երեւան, հոն իր աւարտին հասցնելու նպատակով՝ ցեղասպանութեամբ սկսած անոնց հայաջինջ ծրագիրները:

Հայութիւնը սակայն պատրաստ չէր այդ մարտահրաւէրի առջեւ ընկրկելու եւ կամ անձնատուր ըլլալու: Սարդարապատի, Բաշ-Ապարանի եւ Ղարաքիլիսայի ճակատներուն վրայ մղուող մարտերու ընթացքին փայլեցաւ ոչ միայն հայ կամաւորներու դիմադրողականութիւնը ու անձնազոհութիւնը, այլ եւ հայ հրամանատարներու ռազմավարական միտքը, որոնց շնորհիւ կարելի դարձաւ նախ կասեցնել թշնամիի յառաջխաղացքը, ապա ճեղքել անոնց գիծերը ու ցիրուցան ընել զինուորները՝ ստիպելով զանոնք փախուստի դիմելու, թրքական բանակը մատնելով անփառունակ պարտութեան:

Սարդարապատի հերոսամարտի կերտման մէջ կարեւոր դեր ունեցաւ Պանդուխտի (Միքայէլ Սերեան) գլխաւորած Հնչակեաններու խումբը, որուն մասնակցութիւնը վճռական գործողութիւններուն արժանի ուշադրութեան չէ արժանացած, յատկապէս Հայոց պատմութեան գիրքերուն մէջ:

Կարեւոր բաց մը ամբողջացնելու գործին մէջ իր մեծ ներդրումը ունեցաւ Տոքթ. Եղիկ Ճէրէճեանի՝ Պանդուխտի կեանքին ու գործունէութեան նուիրուած գիրքը, որ լոյս տեսաւ 2018 թուականին՝ Սարտարապատի հերոսամարտի 100-

Շար.ը էջ 5

ՄԻԵԴ-ն Վճռած է. Ազատ Արձակելով Սաֆարովին՝ Ատրպէյճան Խախտած է Եւրոպական Համաձայնութիւնը

Մարդու Իրաւունքներու Եւրոպական Դատարանը (ՄԻԵԴ) հրապարակած է, ատրպէյճանցի սպայ Ռամիլ Սաֆարովի կողմէ Հունգարիոյ մէջ Գուրգէն Մարգարեանի սպանութեան եւ հետագային ատրպէյճանցի սպայի արտայանձնման ու պատիժէն ազատ արձակուելու գործով վճիռը:

ՄԻԵԴ-ն եզրայանգած է, որ Ատրպէյճանը խախտած է Եւրոպական (կոնվենցիայի) համաձայնութեան 2-րդ յօդուածը՝ կեանքի իրաւունքը, ինչպէս նաեւ 14-րդ յօդուածը՝ խտրականութեան արգելքը:

«Մակուչեան ու Մինասեան ընդդէմ Ատրպէյճանի եւ Հունգարիոյ» գործով վճիռին մէջ ըսուած է, որ Ատրպէյճանը ձախողած է իր սպայի կողմէն ցեղային ատելութեան հողի վրայ կատարուած յանցանքի համար ազատազրկման ապահովումը, աւելին՝ զինք ներած է ու ապահոված անոր յառաջխաղացումը:

«Պարզուեց, որ Ատրպէյճանի

Շար.ը էջ 5

ՀԿԲՄ-ի Միջոցաւ Սննդամթերքի Բաշխում Փասատինայի Մէջ

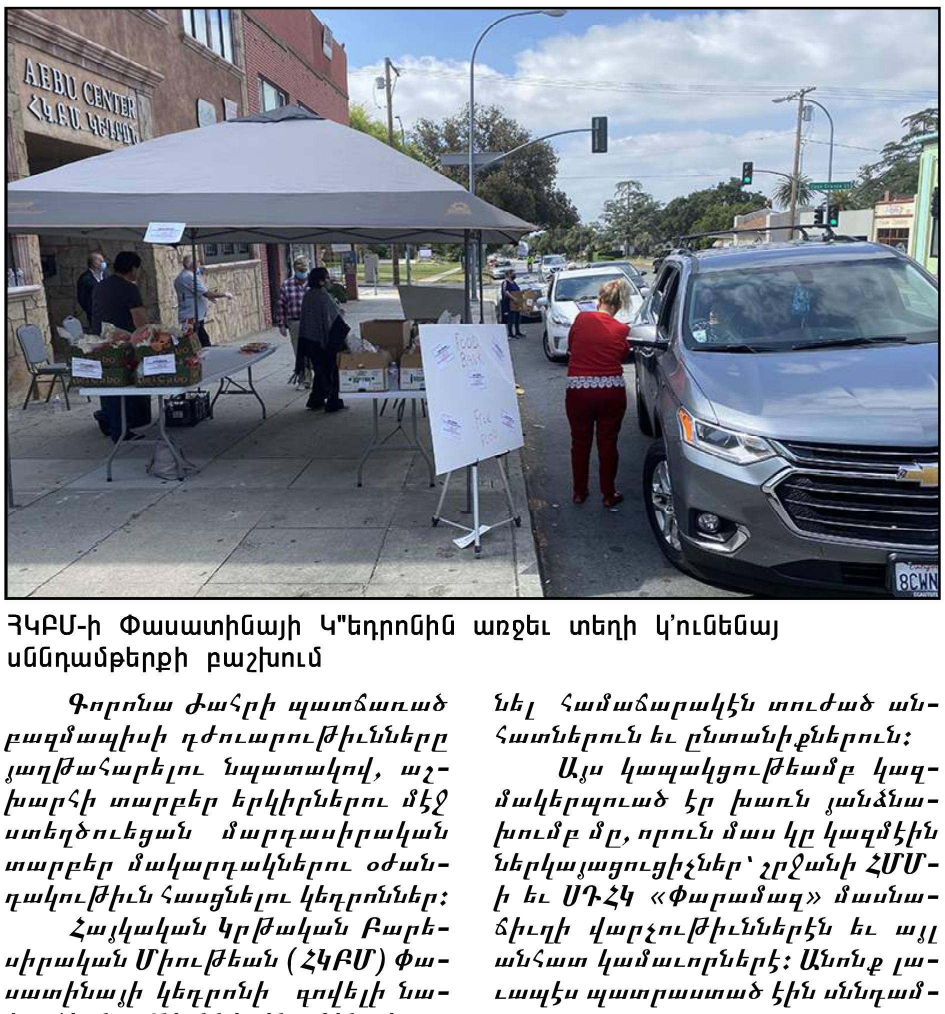

ՀԿԲՄ-ի Փասատինայի Կ"եդրոնին առջեւ տեղի կ'ունենայ սննդամթերքի բաշխում

Գորոնա ժահրի պատճառած բազմապիսի դժուարութիւնները յաղթահարելու նպատակով, աշխարհի տարբեր երկիրներու մէջ ստեղծուեցան մարդասիրական տարբեր մակարդակներու օժանդակութիւն հասցնելու կեդրոններ:

Հայկական Կրթական Բարեսիրական Միութեան (ՀԿԲՄ) Փասատինայի կեդրոնի գովելի նախաձեռնութիւններէն մին եղաւ սննդամթերքի հայթայթումով օգնել համաճարակէն տուժած անհատներուն եւ ընտանիքներուն:

Այս կապակցութեամբ կազմակերպուած էր խառն յանձնախումբ մը, որուն մաս կը կազմէին ներկայացուցիչներ՝ շրջանի ՀՄՄ-ի եւ ՍԴՀԿ «Փարամազ» մասնաճիւղի վարչութիւններէն եւ այլ անհատ կամաւորներէ: Անոնք լաւապէս պատրաստած էին սննդամ-

Շար.ը էջ 5

ՍԴՀԿ Անդամ Սարօ Մարտիրեան Ընտրուեցաւ Ալֆորվիլի Փոխ-Քաղաքապետ

Ալֆորվիլի փոխ-քաղաքապետ ընտրուած Սարօ Մարտիրեան

Կիրակի, Մայիս 24-ին տեղի ունեցաւ Փարիզի արուարձաններէն՝ հայաշատ Ալֆորվիլի նորընտիր քաղաքապետական խորհուրդի անդամներու պաշտօնի ստանձման արարողութիւնը:

Քաղաքապետ դարձաւ Լուք Քարվունաս, իսկ ՍԴՀԿ Ֆրանսայի շրջանի ատենապետ՝ Սարօ Մարտիրեան ընտրուեցաւ քաղաքապետի տեղակալ:

Այս առթիւ իր ունեցած ելոյթին մէջ Մարտիրեան յատկապէս ըսաւ-. «41 տարիներ առաջ այս քաղաքը հիւրընկալեց մեր ընտանիքի անդամները եւ առիթը տուաւ դառնալու այն ինչ որ եմ այսօր: Այժմ եկած է հերթը ինծի՝ վերադարձնելու Արֆորվիլին եւ ծառայելու յանձնառութեամբ եւ անձնազոհութեամբ:

«Այս առթիւ շնորհակալ եմ իմ ծնողներուն, որոնք Թուրքիայէն եկան այստեղ, որպէսզի ես ունենամ աւելի լաւ ապագայ: Շնորհակալ եմ Սոցիալ Դեմոկրատ Հնչակեան Կուսակցութեան իմ ընկերներուն, իրենց աջակցութեան համար եւ յատուկ շնորհակալութիւն իմ տիկնոջ՝ Ֆլորա Յակոբեանին, որ նեցուկ եղաւ ինծի՝ տունէն իմ եկար բացակայութիւններու ընթացքին:

«Ես հպարտ եմ կրելու այս եռագոյն ժապաւէնը: Ինչպէս շատ հայեր, մենք կրողներն ենք Ֆրանսայի արժէքներուն, պատմութեան եւ մշակոյթին, որ դարձուցած ենք մերը ու կը պահենք մեր Հայկական աւանդոյթներու կողքին:

« 100% Ֆրանսացի, 100% Հայ, ինչպէս կը սիրէր ըսել Շարլ Ազնաւուր»:

Ալֆորվիլի մէջ կը գտնուի Հայոց Եկեղեցին եւ կան փողոցներ Կոմիտասի եւ Միսաք Մանուշեանի անուններով:

Ալֆորվիլ քոյր քաղաք է Աշտարակի հետ՝ 1993 թուականէն ի վեր, իսկ Օշականի հետ՝ 2001-էն ասդին:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՆ ՄԱՄՈՒԼ

Իրավիճակն Իսկապէս Լրջանում է

Այնպէս ստացուեց, որ Միքայէլ Մինասեանի հերթական տեսաուղերձի (շատերն, ի դէպ, դա ոչ թէ «տեսաուղերձ» են անուանում, այլ «փեսաուղերձ») հէնց յաջորդ օրը գրեթէ նոյնաբովանդակ յայտարարութեամբ հանդէս եկաւ նաեւ ԱԱԾ նախկին տնօրէն Արթուր Վանեցեանը: Նախապէս համաձայնեցուած էր դա, թէ ոչ՝ այնքան էլ էական չէ: Փաստն այն է, որ երկուսն էլ Հայաստանում յեղաշրջում իրականացնելու նոյն ծրագիրն են առաջարկում: Ընդորում՝ ծրագիրը բաւականին պարզունակ է եւ շատ լաւ նկարագրուած է Թումանեանի «Թմկաբերդի առումը» պօէմում: Պէտք է աշուղների (Մինասեանն ու Վանեցեանը հէնց անուղղակիօրէն նախկինների աշուղների դերն են ստանձնել) միջոցով փառաբանել Նիկոլ Փաշինեանի թիմակիցների բացառիկ խելքն ու կազմակերպչական հմտութիւնները, հաւատացնել, որ յեղաշրջումից յետոյ իրենց վիճակը շատ աւելի լաւ կը լինի, որովհետեւ իրենք հիմա Փաշինեանի ստուերում են, մինչդեռ աւելիին են արժանի, այդպիսով՝ ստիպել, որ նրանք ներսից բացեն ամրոցի դռները (պառակտեն իշխող քաղաքական ուժը), իսկ իշխանութիւնը զաւթելուց յետոյ... դէ, պօէմը երեւի կարդացել էք: Ու թող որեւէ մէկը չտարակուսի, որ այդ մարդկանց թշնամիների հետ ենք համեմատում: Նրանք իրենք են այդպէս դիրքաւորուել, իսկ նրանց խօսափողներից մէկը նոյնիսկ իշխանութիւններին սպառնալով՝ Ճապոնիայի օրինակն էր բերել, թէ տեսէք՝ 1945-ին Ճապոնիան ժամանակին ինքնակամ կապիտուլյացիայի չենթարկուեց, ու ամերիկացիները ատոմային ռումբեր նետեցին Հիրոսիմայի ու Նագասակիի վրայ, նայէք՝ յանկարծ Ճապոնիայի օրը չընկնէք: Այսինքն՝ սրանք Հայաստանն ընկալում են որպէս օտար, թշնամական երկիր, որի իշխանութիւնները եթէ անձնատուր չլինեն՝ իրենք պարզապէս կոչնչացնեն:

Արժէ՞ արդեօք լուրջ վերաբերուել այս ծրագրերին ու սպառնալիքներին: Այո, որովհետեւ պահը բաւականին յաջող են ընտրել: Կորոնավիրուսային իրավիճակը բարդ է, դրա հետեւանքները տեւական ժամանակ հնարաւոր չի լինելու յաղթահարել, այսինքն՝ սոցիալական լարուածութիւնը պահպանուելու է, տնտեսական անկումն անխուսափելի է լինելու, եւ այս ամէնի համադրութիւնն իդէալական պայմաններ է ստեղծելու այն «քաղաքական ուժերի» համար, որոնք փողից բացի ոչինչ չունեն: Նրանք համոզուած են, որ ինչքան աղքատ լինի ժողովուրդը, այնքան իրենք աւելի մեծ յաջողութիւնների կը հասնեն փողի միջոցով: Սրանց յոյսն այն է, որ սոցիալական ծանր վիճակում գտնուող մարդկանց ոչ գաղափարներն են հետաքրքրում, ոչ նպատակները, ոչ ապագան: Յուսանք՝ սխալւում են, որովհետեւ մարդիկ դեռ չեն մոռացել, թէ ինչ ճանապարհներով են այդ «քաղաքական գործիչները» կուտակել միլիոնները, եւ ում պատճառով է, որ Հայաստանն այսօր բաւարար ռեսուրսներ չունի աննախադէպ ճգնաժամի հետեւանքները լիարժէք չէզոքացնելու համար: Որտեղի՞ց լինի, եթէ անգամ պաշտօնական տուեալների համաձայն՝ Սերժ Սարգսեանի նախագահութեան տասը տարիներին միայն ապօրինի ճանապարհով Հայաստանից դուրս է բերուել աւելի քան տասը միլիարդ դոլար:

Ինչ վերաբերում է իշխանութիւններին, ապա նրանց գործունէութիւնն, ի հարկէ, անթերի չի եղել: Հիմնական սխալը երեւի եղել է այն, որ չափից դուրս մեծ յոյսեր են կապել դիմացինի ողջամտութեան հետ: Ու դա աւելի շատ վերաբերում է նախկինների հետ յարաբերութիւններին: Փաստօրէն Փաշինեանի բազմաթիւ յորդորները՝ յանկարծ որեւէ մէկի մտքով չանցնի թաւիշն ընկալել որպէս թուլութեան նշան, տեղ չեն հասել: Դիմացինը դրանք հէնց որպէս թուլութեան նշան էլ ընկալել է ու անցել յարձակման:

Մնում է յուսալ, որ սխալն ուղղելու ժամանակ դեռ կայ:

«ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿ»

Արցախը Հայաստան է

ԺԻՐԱՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ

Ինձ ապշեցնում է համացանցում տեղ գտած այն խուճապը, որ սկսուել է Արցախի նորընտիր նախագահ Արայիկ Յարութիւնեանի այն խօսքերից յետոյ, թէ Արցախը Հայաստան է եւ վերջ: Վախուորած սուտի գիտակները սկսել են քննադատել քաղաքական հետեւանքները, խօսել այն մասին, թէ ինչպիսի արձագանքներ եւ հետեւանքներ կարող են ունենալ այդ խօսքերը ու կրկին փորձում են տարածել այդ վախի մթնոլորտը: Չեմ ցանկանում կոպիտ երեւալ, բայց պէտք է ասել, որ ով վախենում է ճշմարտութիւնից, թող գնայ վախ բռնողի մօտ՝ գլխին մոմ թափեն, մէկ էլ տեսար օգնեց:

Այո, եկել է ժամանակը, երբ պէտք է ասել՝ Արցախը Հայաստան է եւ վերջ, սակայն մինչ բուն թեմային անցնելը, շնորհաւորում եմ Արցախի նորընտիր նախագահին եւ ցանկանում, որ նրա ելոյթում հնչեցրած մտքերն անխուսափելի իրականութիւն դառնան:

Այժմ միջազգային քաղաքական դաշտից զգուշացողների մասին: Ադրբեջանը ամէն օր թքում է միջազգային իրաւունքի վրայ՝ խախտելով զինադադարը: 2016թ. սանձազերծելով ապրիլեան պատերազմը՝ միայն մեր զինուորների սխրագործութեան արդիւնքում ստիպուած եղաւ ընդունել, որ դեռեւս ի զօրու չէ բնաջնջել մեզ, եւ ինչպէս արձագանքեց միջազգային հանրութիւնը՝ ամօթանք տուեց ու առաջ անցաւ: Թուրքիան ցեղասպանութիւն է կատարել եւ մինչ օրս պատասխան չի տալիս: Ադրբեջանը Սումգայիթի եւ Բաքուի ջարդերի համար պատասխան չի տալիս: Ալիեւն օրը մէջ մկկում է, որ Երեւանը գրաւելու է: Իսկ ոմանք մեր երկրի ներսում խելացի դէմքով քննադատում են Արցախի նախագահին, որ նա ասաց բացարձակ ճշմարտութիւն՝ Արցախը Հայաստան է եւ վերջ՝ վախենալով, որ թշնամին մեր խօսքերը կը շահարկի: Այդպէս վախից մի օր էլ կառաջարկեն Արցախը գազամուղի, կապի եւ Հէյց-ի պէս տալ ռուսներին, որ անգութ թշնամին գլխներիս չտայ ու տանի: Ամօթ է, արժանապատուութիւն է պէտք ունենալ: Մինչեւ երբ ենք վախենալու իրերն իրենց անուններով կոչել, պատասխանատու կերպով ի լուր աշխարհի յայտարարել ինչն է մերը եւ յանուն ինչի են մեր հայրերը, եղբայրներն ու քոյրերը զոհուել եւ այսօր էլ մենք ենք պատրաստ զոհուել:

Այո՝ Արցախը Հայաստան է եւ վերջ, այս բառերը ի վերջոյ պէտք է հնչէին մեր քաղաքական գործիչների եւ իշխանաւորների շուրթերից: Ի լուր աշխարհի պէտք է ասել, որ ցեղասպանութիւնից պաշտպանուելով ազատագրել ենք մեր

Շար.ը էջ 18

Ուժեղ Հարուած Բաքուին. ՄԻԵԴ Ջէնքը՝ Երեւանին

ԱՐԱՄ ԱՄԱՏՈՒՆԻ

Մարդու Իրաւունքների Եւրոպական Դատարանը (ՄԻԵԴ) Մայիսի 26-ին վճիռ է հրապարակել հայ սպայ Գուրգէն Մարգարեանի սպանութեան կապակցութեամբ: 2004 թուականին բոլորիս ցնցած այդ ոճրագործութիւնը կատարուել էր ՆԱՏՕ ուսումնական ծրագրի ընթացքում, Բուդապեշտում: Ոճրագործ Ռամիլ Սաֆարովը գիշերը կացնահարել էր հայ սպայ Գուրգէն Մարգարեանին՝ ատելութեան ազգամիջեան հողի վրայ: Ռամիլ Սաֆարովը ցմահ ազատազրկման դատապարտուեց Հունգարիայում, սակայն հերոս հռչակուեց Բաքւում՝ պետական մակարդակով: 2012 թուականին Սաֆարովը արտայանձնուեց Ադրբեջանին՝ Հունգարիային մի քանի միլիարդ դոլարի ներդրումային խոստման դիմաց:

Ադրբեջանում Սաֆարովը ազատ արձակուեց եւ հերոսացուեց էլ աւելի պաթետիկ կերպով: Մարդու Իրաւունքների Եւրոպական Դատարանը Մայիսի 26-ին հրապարակել է վճիռ, որով արձանագրում է, որ Միեդ-ն արձանագրել է, որ Ադրբեջանը տապալել է ազգային ատելութեան հիմքի վրայ կատարուած սպանութեան համար պատժի կրման ապահովումը՝ ներում շնորհելով, խրախուսելով ոճրագործին, որը չի տառապել որեւէ հոգեկան հիւանդութեամբ:

Այսպիսով՝ պետութիւնը խախտել է կեանքի իրաւունքի դէմ ոտնձգութեան համար պատժի լիակատար ապահովումը՝ հիմք ստեղծելով անպատժելիութեան համար: Ադրբեջանը Մարդու իրաւունքների եւ հիմնարար ազատութիւնների պաշտպանութեան մասին կոնուենցիայի 2-րդ յօդուածի (կեանքի իրաւունք) խախտման հետ զուգահեռ խախտել է կոնուենցիայի 14-րդ յօդուածը (խտրականութեան արգելում):

ՄԻԵԴ-ը համարել է նաեւ, որ Ադրբեջանը խրախուսել է Սաֆարովի ոճրագործութիւնը: Այդպիսով, ՄԻԵԴ վճռով Ադրբեջանը դէ ֆակտօյ ճանաչւում է պետութիւն, որը հովանաւորել եւ խրախուսել է դաժան մարդասպանութիւնը, հերոսացրել ոճրագործին: Մեծ հաշուով, այստեղ չկայ որեւէ նորութիւն, կայ պարզապէս վաղուց յայտնի իրողութեան պարզ արձանագրում: Եւ Բաքուի համար, ի հարկէ, տհաճ արձանագրում՝ նկատի ունենալով այն, որ օրերս Ադրբեջանը մեծ ոգեւորութեամբ պաշտօնական պրոպագանդայի մակարդակում արձանագրում էր յաջողութիւններ եւրոպական դիւանագիտութեան ուղղութեամբ: Ի հարկէ, առաւել ցաւալի է այն, որ այդ յաջողութիւնները պրոպագանդան արձանագրում էր՝ յղում անելով հայաստանեան, այսպէս ասած, ընդդիմադիր գործիչների: ՄԻԵԴ վճիռը, թերեւս, սառը ջուր է Բաքուի վրայ: Բայց, միեւնոյն ժամանակ, անհրաժեշտ է արձանագրել թերեւս ամենակարեւորը՝ ՄԻԵԴ վճիռը կարեւորագոյն խաղաքարտ է Երեւանի ձեռքին, քաղաքական, դիւանագիտական ջանքի համար:

Բանն այն է, որ Երեւանի համար ՄԻԵԴ վճիռը չպէտք է մնա զուտ բարոյական յաղթանակի մակարդակում, այլ պէտք է «կապիտալիզացուի» եւրոպական դաշտում առնուազն եւ, ի հարկէ, հնարաւորութեան սահմանում միջազգային լայն ասպարէզում: Եւրոպական պետութիւնների հետ աշխատանքում պէտք է ՄԻԵԴ վճռի հիմքով առարկայօրէն արձանագրուի, թէ ինչպիսի պետութիւն է Ադրբեջանը, եւ ում հետ գործ ունեն եւրոպական արժէհամակարգի կրող երկրները: Բանն այն է, որ դրանք այլեւս զուտ հակամարտութեան մէջ գտնուող հայկական կողմի հռետորաբանութեան դրսեւորումներ չեն, այլ եւրոպական հեղինակաւոր բարձր դատարանի վճռով կատարուած արձանագրում, որի հանդէպ եւրոպական պետութիւնները չպէտք է մնան անտարբեր եւ անհաղորդ:

«ԱՌԱՋԻՆ ԼՐԱՏՈՒԱԿԱՆ»

ՄԱՍԻՍ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

ՄԱՍԻՍ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ
ՊԱՇՏՕՆԱԹԵՐԹ՝
ՍՈՑԻԱԼ ԴԵՄՈԿՐԱՏ ՀՆՉԱԿԵԱՆ
ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ
Արեւմտեան Ամերիկայի Շրջանի

ԽՄԲԱԳԻՐ
ԳՐԻԳՈՐ ԽՈՏԱՆԵԱՆ

ՎԱՐԻՉ ՏՆՕՐԷՆ
ՎԱՀԷ ԱՃԱՊԱՀԵԱՆ

MASSIS Weekly
Organ of the Armenian Social Democratic Hunchakian Party of Western USA
1060 N. Allen Ave.
Pasadena, CA 91104
Phone: (626) 797-7680
Fax: (626) 797-6863
E:Mail: massis2@earthlink.net
http://www.massisweekly.com

(USPS 667-310) (ISSN 0744-334X)
Published Weekly
Except Two Weeks in August

ANNUAL SUBSCRIPTION RATES:
USA $50.00, $100.00 (First Class)
Canada $125.00 (Air Mail)
Overseas $250.00 (Air Mail).
All payments must be made in US funds & Drawn on US banks.

Periodicals Postage Paid at Pasadena CA.
Please Send Address Change To MASSIS WEEKLY

ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՆ ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Արթուր Վանեցեան Հաստատեց, Որ Հանդիպած Է Միքայէլ Մինասեանին Հետ

Յատուկ Քննչական Ծառայութիւն (ՅՔԾ) հրաւիրուած է Ազգային Անվտանգութեան Ծառայութեան (ԱԱԾ) նախկին տնօրէն Արթուր Վանեցեանը: Մուտք գործելու ժամանակ ան, «Ազատութեան» հետ զրոյցին, հաստատեց, որ ինք այստեղ հրաւիրուած է Վատիկանի մօտ նախկին դեսպան, երրորդ նախագահ Սերժ Սարգսեանի փեսայ՝ Միքայէլ Մինասեանի յայտարարութեան կապակցութեամբ:

Ի պատասխան «Ազատութեան» հարցին՝ Վանեցեանը հաստատեց տեղեկութիւնը, որ ինք հանդիպած է Միքայէլ Մինասեանին հետ: «Ես կարող եմ ասել միայն մի բան, որ ես գործել եմ բացառապէս իմ պաշտօնական լիազօրութիւնների շրջանակում»,- նշեց Վանեցեան:

Յիշեցնենք, որ Վատիկանի մօտ նախկին դեսպանը մօտ 4 շաբաթ առաջ հրապարակած տեսանիւթով յայտարարեց, որ Արթուր Վանեցեանը ԱԱԾ տնօրէնի պաշտօնը գրաւած ժամանակ հանդիպում ունեցած է իր հետ, որպէս Նիկոլ Փաշինեանի սուրհանդակ, եւ ըստ Մինասեանին, Փաշինեանը Վանեցեանի միջոցով առաջարկած է իրեն խորհրդանշական գումար վճարել պետութեան, դուրս ելլել քաղաքական դաշտէն ու որոշ ժամանակ Հայաստան չվերադառնալ, բացի այդ, իր հետ առնչուող անհատներուն հրահանգել, որ դադրին Փաշինեանի դէմ պայքարելէ: Միքայէլ Միանսեանի պնդումով՝ ինքը մերժեր է այդ առաջարկը:

ՅՔԾ-էն դուրս ելլելէն յետոյ, այն հարցին, թէ ինքը նման առաջարկ, որու մասին Մինասեանը յայտարարած է, ըրած է՞, Արթուր Վանեցեան պատասխանեց.- «Այդ յայտարարութեան հետ կապուած բոլորդ գիտէք, որ ՅՔԾ-ում յարուցուել է քրէական գործ, իրականացւում է նախաքննութիւն, եւ ելնելով այդ հանգամանքից եւ նախաքննութեան գաղտնիքը չբացայայտելու եւ չխախտելու նպատակով՝ ես չեմ կարող որեւէ մեկնաբանութիւն տալ այդ գործի հետ կապուած: Ո՛չ հերքում եմ, ո՛չ չեմ հերքում, ես չեմ մեկնաբանում»:

ԱԱԾ նախկին տնօրէն Արթուր Վանեցեան

Ինչ կը վերաբերի իր կողմէն աւելի վաղ եղած յայտարարութեան, թէ Միքայէլ Մինասեանը իրեն համար «մարդ է, որը դեռ պէտք է շատ հարցերի պատասխան տայ Հայաստանի Հանրապետութեան օրէնքների առջեւ», արդեօ՞ք այս կը նշանակէ, որ Մինասեանը քրէական յանցանքներ կատարած է, ԱԱԾ նախկին տնօրէնը նկատել տուաւ.- «Իմ կարծիքը որեւէ նշանակութիւն չունի, եթէ իրաւապահ մարմինները կը կարողանան հիմնաւորել Միքայէլ Մինասեանի կամ առհասարակ ցանկացած անձի մեղաւորութիւնը, եւ դատարանը կը ճանաչի նրան մեղաւոր, ուրեմն այդ մարդը մեղաւոր է»:

Մեր «Սխալը» «Քորոնա» Ժահրի Դէմ Պայքարին Մէջ. Փաշինեան

Ի վերջոյ ինչ է մեր մարտավարութեան եւ ռազմավարութեան «սխալը» «Քորոնա» ժահրի դէմ պայքարին մէջ: Այս մասին Facebook-ի իր էջի ուղիղ եթերով նշած է ՀՀ վարչապետ Նիկոլ Փաշինեանը:

Ան, մասնաւորապէս, նշած է. «Իմ եզրակացութեամբ սխալը այն է, որ մենք գուցէ չափից աւելի մեծ վստահութիւն ենք տածել մեր սիրելի հայրենակիցների անհատական պատասխանատուութեան գործօնին: Եթէ որեւէ մէկը չվարակուելու համար կանխարգելիչ գործողութիւններ է ձեռնարկում, ի վերջոյ, այդ գործողութիւնները ձեռնարկում է ոչ կառավարութեան համար, ոչ վարչապետի համար, այլ առաջին հերթին ինքն իր համար: Հետեւաբար, մեր ամբողջ ռազմավարութիւնը եղել է այն, որ մենք ինչ-որ մի շրջան մարդկանց ներկայացնենք իրավիճակի լրջութիւնը, այդ շրջանում ընդլայնենք մեր առողջապահական համակարգի հզօրութիւնները, որից յետոյ գնանք բացման եւ մարդկանց ներկայացնենք 100 տոկոսին ձգտող երաշխիքներ, որոնց պարագայում իրենք կը խուսափեն «Քորոնա» ժահրով վարակուելուց:

Մեր կանխավարկածը եղել է այն, որ քաղաքացին այդ պահանջները պահպանելիս դա անում է ոչ թէ կառավարութեան, ոչ թէ իշխանութեան, ոչ թէ վարչապետի, այլ իր, իր հարազատների ու ընկերների համար:

Կայ կարծիք, որ մենք չափից աւելի մեծ վստահութիւն ենք տածել այդ գործօնի նկատմամբ: Հիմա հարցը հետեւեալն է՝ մենք պէ՞տք է շարունակենք այդ գործօնի նկատմամբ վստահութիւն տածել, թէ ոչ: Հիմա էլ կարծում եմ, որ այնուամենայնիւ «Քորոնա» ժահրի դէմ պայքարում թիւ մէկ գործօնը պէտք է լինի մեզնից իւրաքանչիւրի անհատական պատասխանատուութիւնը՝ պայմանով, որ կառավարութիւնը յստակ տեսանելի եւ հասկանալի պայման է առաջադրում, որը քաղաքացուն կ'երաշխաւորի «Քորոնա» ժահրով վարակուելուց:

Մենք քննարկումների արդիւնքում եկել ենք այդ եզրակացութեան, որ կայ երեք կանոն, որոնք 95 տոկոսով կ'երաշխաւորեն «Քորոնա» ժահրով վարակուելուց: Առաջին չախտահանուած ձեռքերով դէմքին չդիպչել, կրել դիմակ, որտեղ հնարաւոր է դիմակ կրել եւ առանց դիմակի որեւէ հաղորդակցութեան մէջ չմտնել ուրիշ մարդկանց հետ, եւ պահպանել ընկերային հեռաւորութիւն: Մեր ուղերձը շարունակում է մնալ դա»:

Անդրադառնալով այսօրուայ ստեղծուած իրավիճակին, Փաշինեան ըսաւ. «Հայաստանում հարիւրաւոր մարդիկ շարունակում են վարակուել եւ վարակել: Մենք ուզում ենք շատ պարզ խնդիր ձեւակերպենք ու լուծենք այդ խնդիրը: Մեզնից իւրաքանչիւրը պէտք է չվարակուի եւ չվարակի:

Իմ կոչն ու խնդրանքն է, որ մեզնից իւրաքանչիւրը իր անհատական պատասխանատուութեամբ օգնի, որ մենք իրականացնենք, այսպէս ասած, «Քորոնա» ժահրային յեղափոխութիւն: Սա է հիմնական ուղերձը:

Ի հարկէ, մենք նաեւ որոշակի վարչական խստացման ենք գնալու: Գիտէք, որ սահմանուած է պահանջ բոլոր փակ տարածքներում, այդ թւում ինքնաշարժներում, աշխատանքի վայրում, կանգառներում կրել դիմակ: Այս կանոնի պահպանումը կը բերի վարակի տարածման գրեթէ զրոյական մակարդակի:

Առաջիկայում ոչ աշխատանքային օրեր են եւ կանխատեսում կայ, որ մարդիկ մեծ խմբերով խնջոյքներ են կազմակերպելու: Խնդրում եմ եւ յորդորում եմ պահպանել նշուած կանոնները»:

Դատաւոր Տանիբէկեան Եզրակացուցած Է, Որ Քոչարեանի՝ Գործի Քննութիւնը Խոչընդոտելու Վտանգը Չէ Վերացած

Մարտ 1-ի գործով գլխաւոր ամբաստանեալ, Հայաստանի երկրորդ նախագահ՝ Ռոպերթ Քոչարեանի գործը քննող դատաւոր Աննա Տանիբէկեան, Մայիս 13-ին մերժելով զինք ազատ արձակել կալանքէն, Հայաստանի եւ Արցախի նախկին վարչապետներու անձնական երաշխաւորութեան, ինչպէս նաեւ գրաւի դիմաց, եզրայանգած է, որ գործի քննութիւնը խոչընդոտելու վտանգը չէ վերացած եւ դատավարութեան այս փուլին այն դեռ կը պահպանուի: Այս, դատաւորին թոյլ տուած է պնդելու, որ պաշտօնաթող նախագահին կալանքի տակ պահելու անհրաժեշտութիւնը չէ վերացած, եւ որ անոր, ազատութեան մէջ գտնուելու պայմաններուն տակ, հնարաւոր չ'ըլլար ապահովել Քոչարեանի պատշաճ վարքագիծը:

Ռոպերթ Քոչարեանի գործը քննող դատաւոր Աննա Տանիբէկեան

Այս հետեւութեան յանգելու ժամանակ, դատաւորը հաշուի առած է Քոչարեանին առաջադրուած մեղադրանքի ծանրութիւնը, նաեւ այն, որ Հայաստանը 10 տարի ղեկավարած Քոչարեանը երկար տարիներու ընթացքին, բարձր պաշտօններ գրաւած է եւ ունի կապեր ու ազդեցութիւն: Այս հանգամանքն ալ կը բարձրացնէ դատավարութեան մասնակցող անձերուն վրայ հնարաւոր ներգործութեան եւ գործի քննութեան միջամտութեան վտանգը:

Աննա Տանիպեկեան իր այս որոշումին համար հիմք կ'ընդունի այն, որ գործի քննութիւնը դեռեւս չէ անցած դատաքննութեան փուլ, եւ այս պահուն հետազօտուած չէ գործով ձեռք բերուած որեւէ ապացոյց:

Հայ Ու Որդի Ռուբէն Հայրապետեան Ներգրաւուած Են Որպէս Մեղադրեալներ

Հայաստանի ֆութպոլի դաշնութեան նախկին նախագահ, Հայաստանի Հանրապետական կուսակցութեան (ՀՀԿ) նախկին պատգամաւոր Ռուբէն Հայրապետեանին ու իր որդւոյն, որպէս մեղադրեալ ներգրաւուելու որոշում առնուած է:

Քննչական կոմիտէն կը յայտնէ, որ յարուցուած քրէական գործի ծիրէն ներս, պարզուած է, որ Հայրապետեանի կազմակերպութեամբ՝ իր ընտանիքին պատկանող «Հարսնաքար» ճաշարան-հիւրանոց համալիրի գործադիր մարմինի ղեկավարը ազատութենէն ապօրինի զրկուած է ու շուրջ 22 օր է, որ պահուած է «Հարսնաքար», ենթարկուելով ծեծի ու նուաստացումներու:

Իրաւապաշտպան Նինա Կարապետեանցը, անդրադառնալով վերջին շրջանին յարուցուած քրէական գործերուն, նշեց, որ մէկը միւսի ետեւէն երկրէն դուրս կ'ելլեն ու չեն վերադառնար տարբեր քրէական գործերով անցնող նախկին պաշտօնեաներ:

Նախկին պատգամաւոր Ռուբէն Հայրապետեան

Ըստ Կարապետեանցի, այս իրաւապահներու թերացումն է. - «Քրէական գործի բովանդակութեան մասին որեւէ մէկս չունենք տեղեկատուութիւն, որովհետեւ ընթացակարգն է այդպիսին: Մանրամասների մասին տեղեկութիւն ունեն, մասնաւորապէս՝ ում պիտի առաջադրուի մեղադրանք, երբ պիտի առաջադրուի մեղադրանք, երբ կալանքի միջնորդութիւնը, գիտի ընդամէնը երկու մարմին. դա քննական մարմիններն են եւ դատախազութիւնը: Հետեւաբար ես բոլոր հիմքերն ունեմ կասկածելու, որ այդ արտահոսքը պատահական չէ:

ԼՈՒՐԵՐ

Շուշիի Մէջ Տեղի Ունեցաւ Արցախի Նախագահ Արայիկ Յարութիւնեանի Երդման Արարողութիւնը

Արցախի նախագահի՝ Արայիկ Յարութիւնեան երդմնակալութեան արարողութեան ընթացքին

Շուշիի մշակոյթի եւ երիտասարդութեան կեդրոնին մէջ տեղի ունեցաւ Արցախի Ազգային ժողովի յատուկ նիստ, որու ընթացքին կայացաւ Լեռնային Ղարաբաղի նորընտիր նախագահ՝ Արայիկ Յարութիւնեանի երդմնակալութեան արարողութիւնը:

Արարողութեան ներկայ էին վարչապետ Նիկոլ Փաշինեանը, Ազգային ժողովի նախագահ Արարատ Միրզոյեանը, Արցախի արդէն նախկին նախագահ Բակօ Սահակեանը, բարձրաստիճան այլ պաշտօնեաներ:

Ստանձնելով պաշտօնը՝ Լեռնային Ղարաբաղի չորրորդ նախագահ Արայիկ Յարութիւնեան խօսեցաւ իրեն համար կարեւոր սկզբունքներու մասին. - «Առաջին սկզբունք. մարդը բարձրագոյն արժէք է, իսկ պետութիւնը՝ բարձրագոյն արժէքին ծառայող հաստատութիւն: Ինչպէս Արցախի հանրապետութեան սահմանադրութեան երրորդ յօդուածն է ամրագրում, այո՛, մարդը բարձրագոյն արժէք է, եւ պետութեան գոյութիւնն էլ իմաստաւորւում է հենց մարդուն ծառայելով: Չկայ պետութեան որեւէ սահմանադրական գործառոյթ, որը նպատակաուղղուած չլինի իր քաղաքացիների այս կամ այն իրաւունքի կամ ազատութեան երաշխաւորմանը: Ուստի, որպէս հանրապետութեան նախագահ իմ պաշտօնաւորումն էլ միտուած է լինելու մարդուն եւ ժողովրդին անմնացորդ ծառայելուն՝ հիմնուած մարդու անօտարելի արժանապատուութեան եւ իրաւունքների ու ազատութիւնների հանդէպ յարգանքի վրայ: Երկրորդ սկզբունք. հայոց միացեալ հայրենիքի անվտանգութիւնը, ինքնիշխանութիւնը, անկախութիւնը, տարածքային ամբողջականութիւնը եւ հայ ժողովրդի ազգային արժանապատուութիւնը ենթակայ չէ որեւէ վերապահման ու սակարկման: Քանի որ Արցախի ու Հայաստանի հանրապետութիւնները մէկ միացեալ ազգային հայրենիքի անտրոհելի մասերն են, հետեւաբար Արցախի բնակչութեան գլխին կախուած սուրը պէտք է ընկալել որպէս եաթաղան ողջ հայութեան ու նրա արժանապատուութեան գլխին: Ուստի արցախահայութեան անվտանգութիւնը ողջ հայութեան անվտանգութիւնն է, արցախահայութեան արժանապատուութիւնը ողջ հայութեան արժանապատուութիւնն է, արցախահայութեան պայքարը ողջ հայութեան պայքարն է, իսկ արցախահայութեան յաջողութիւնը ողջ հայութեան յաջողութիւնն է: Եւ մենք պատրաստ ենք անսասան կանգնելու որպէս վահան ողջ հայութեան անվտանգութեան, արժանապատուութեան, պայքարի ու յաջողութիւնների հանդէպ սպառնալիքների դէմ: Մենք ունենք համազգային կամք ու զօրութիւն մեր գլխին կախուած եաթաղանը դարձնելու բահ, գրիչ ու խաչ, իսկ անհրաժեշտութեան դէպքում՝ նաեւ սուր»:

Ի դէպ, Յարութիւնեան նշեց, թէ մտադիր է Արցախի Ազգային ժողովը Շուշի տեղափոխել. - «Արցախը Հայաստան է, եւ վերջ: Պատմական այս հանրայայտ բանաձեւը ակունքները դարեր ի վեր հարստացել են միայն սեփական հողում հայ մարդու արարման ճիրքով ու ջանքով: Մեծ Հայքի արցախեան հատուածում Մաշտոցի հիմնած առաջին դպրոցի եւ Սուրբ Գրիգորիսի տարածած հաւատի լոյսով կրթուել եւ դաստիարակուել են հայոց սերունդները»:

ՀՀ Արտաքին Գործոց Նախարարութիւն. Պատերազմի Սպառնալիքները Չեն Կրնար Ազդել Հայկական Կողմերուն Վրայ

Արտաքին գործոց նախարարութեան մամլոյ քարտուղար՝ Աննա Նաղդալեան

Պատերազմի սպառնալիքները եւ ռազմատենչ կեցուածքը, ըլլանք անոնք յայտարարութիւններու, թէ միջազգային յանձնառութիւններու խախտմամբ կայացուող լայնամասշտաբ զօրավարժութիւններու տեսքով, Ատրպէյճանի ոչ կառուցողական դիրքորոշման աւանդական բաղադրիչներն են, որոնք որեւէ ազդեցութիւն չեն կրնար ունենալ ղարաբաղեան հիմնահարցին վերաբերեալ հայկական կողմերու դիրքորոշումներուն եւ Արցախի մէջ տեղի ունեցող ժողովրդավարական գործընթացներուն վրայ: Այսպէս արձագանգած է Հայաստանի արտաքին գործոց նախարարութեան մամլոյ քարտուղար՝ Աննա Նաղդալեանը Արցախի նորընտիր նախագահ՝ Արայիկ Յարութիւնեանի, Շուշիի մէջ կայանալիք երդմնակալութեան վերաբերեալ Ատրպէյճանի արտաքին գործոց նախարարութեան յայտարարութեան:

«Այնուհանդերձ, դրանք միանշանակօրէն վնասում են խաղաղութեան նպաստող միջավայրի ձեւաւորմանը, որն անհրաժեշտ է բովանդակային հարցերի դիտարկման համար: Հայաստանը հաւատարիմ է հիմնախնդրի բացառապէս խաղաղ կարգաւորմանը՝ ԵԱՀԿ (Եւրոպայի մէջ Անվտանգութեան եւ Համագործակցութեան Կազմակերպութիւն) Մինսքի խմբի համանախագահութեան շրջանակներում», - շեշտած է Նաղդալեան իր մեկնաբանութեան մէջ, զոր հրապարակած է Արտաքին գործոց նախարարութեան լրատուութեան եւ հանրային դիւանագիտութեան վարչութիւնը:

«Եւս մէկ անգամ շնորհաւորելով Արցախի ժողովրդին ժողովրդավարական գործընթացների արդիւնքում իշխանութիւն ձեւաւորելու կապակցութեամբ՝ ցանկանում ենք վերահաստատել, որ Հայաստանի Հանրապետութիւնը կը շարունակի սերտօրէն համագործակցել խաղաղ գործընթացում Արցախի ժողովրդին ներկայացնող նոր իշխանութիւնների հետ եւ այդ համատեքստում հետեւողականօրէն պաշտպանել Արցախի ժողովրդի ինքնորոշման իրաւունքի իրականացումը՝ առանց որեւէ սահմանափակման», - ըսուած է հաղորդագրութեան մէջ:

Ատրպէյճանի արտաքին քաղաքական գերատեսչութիւնը Մայիս 20-ին հրապարակած յայտարարութեան մէջ, մասնաւորապէս, «սադրանք» որակած է թէ՛ Արցախի այս տարուայ կատարուած ընտրութիւնները, թէ՛ նորընտիր նախագահի երդմնակալութիւնը, պնդելով նաեւ, թէ այդ արարողութեան Հայաստանի վարչապետի մասնակցութիւնը «սեւ բիծ է իրեն ժողովրդավար ներկայացնող մարդու վարկի վրայ»: «Պատերազմը դեռ աւարտուած չէ, եւ Ատրպէյճան իրեն իրաւունք է վերապահում իր տարածքային ամբողջականութիւնը միջազգայնօրէն ճանաչուած սահմաններում վերականգնել բոլոր անհրաժեշտ եղանակներով», - Ատրպէյճանական լրատուամիջոցներու փոխանցումով, նաեւ յայտարարած էր պաշտօնական Պաքուն, աւելցնելով. - «Թող ոչ ոք չկասկածի, որ բռնագրաւուած տարածքներն ազատագրուելու են»:

Ապրիլին Տնտեսական Աշխուժութեան Ցուցանիշը Անկում Ապրած է 17.2 Տոկոսով

Ապրիլին՝ նախորդ տարուայ Ապրիլի համեմատ, տնտեսական աշխուժութեան ցուցանիշը Հայաստանի մէջ աննախադէպ անկում ապրած է՝ 17.2 տոկոս, եւ այս, մէկ ամսուայ կտրուածքով, գրանցուած խոշորագոյն անկումն է 2011 թուականէն ի վեր, երբ Հայաստանի տնտեսութիւնը սկսան չափել նաեւ տնտեսական աշխուժութեան ցուցանիշով:

Վիճակագրական կոմիտէի հրապարակած տուեալներուն համաձայն՝ այս ապրիլին, երբ տնտեսութիւնը, ըստ էութեան, փակ էր «Քորոնա» ժահրի պատճառով, անկում գրանցուած է տնտեսութեան բոլոր ճիւղերուն մէջ. շինարարութեան ոլորտին մէջ՝ 51 տոկոս, ներհայաստանեան առեւտուրի շրջանառութիւնը կրճատուած է 33.1 տոկոսով, ծառայութիւններու ծաւալը (առանց առեւտուրի)՝ 15.9 տոկոսով, արդիւնաբերութիւնը անկում գրանցած է 8.6 տոկոսով, արտահանումը՝ 30.3 տոկոսով, ներմուծումը՝ 27.4 տոկոսով, գիւղատնտեսութեան տուեալները ներկայացուած չեն:

«Լուսաւոր Հայաստանի» ղեկավար Էտմոն Մարուքեանի եւ «Իմ քայլի» պատգամաւոր Սասուն Միքայէլեանի միջեւ, որ զանգուածային ծեծկռտուքի վերածուեցաւ:

«Լուսաւոր Հայաստան»ը կը Դադրեցնէ Պոյքոթը ու կը Մասնակցի Ազգային Ժողովի Նիստերուն

ՀՀ Ազգային Ժողովը՝ ի դէմ «Իմ քայլի», երաշխիքներ չէ տուած, որ ԱԺ-ի աշխատանքի ծիրէն ներս ընդդիմութեան նկատմամբ բռնութիւն եւ ծեծկռտուք չկրկնուի: Այս մասին Մայիս 25-ին, ԱԺ-ի մամուլի ասուլիսի ժամանակ յայտարարեց «Լուսաւոր Հայաստանի» ղեկավար՝ Էտմոն Մարուքեանը:

Մարուքեանի խօսքով՝ կուսակցութիւնը մտադիր է մասնակցելու յառաջիկայ նիստին, որ կը կայանայ վաղը:

«Այժմ մենք ուշադիր եւ զգօն կը լինենք, որպէսզի նման բան չկրկնուի»,-ըսաւ ան, նշելով, որ իշխանութիւնները ոչ միայն չեն դատապարտեր տեղի ունեցածը, այլ նաեւ կը խրախուսեն նման պահուածքը:

Յիշեցնենք, որ Մայիս 8-ին ԱԺ-ին մէջ միջադէպ տեղի ունեցաւ

Ձեր Ծանուցումները Վստահեցէք
«Մասիս» Շաբաթաթերթին
Tel: (626) 797-7680
Massis2@earthlink.net

Չեխիոյ Ծերակոյտը Միաձայն Ընդունուած Բանաձեւով Դատապարտած Է Հայոց Ցեղասպանութիւնը

Չեխիոյ Հանրապետութեան խորհրդարանի Սենատը Ծերակոյտը, Մայիս 20-ի երեկոյեան, միաձայն ընդունուած բանաձեւով դատապարտած է Հայոց ցեղասպանութիւնը:

Փրակայի մօտ Հայաստանի դեսպանութեան փոխանցումով՝ Սենատի Ծերակոյտի փոխ նախագահ Միլան Շտյեխի հեղինակած բանաձեւը նուիրուած է Երկրորդ համաշխարհային պատերազմի աւարտելու 75-ամեակին եւ երկու համաշխարհային պատերազմներու ընթացքին մարդկութեան դէմ ոճրագործութիւններու, անոնց կարգին՝ մէկուկէս միլիոն հայերու ցեղասպանութեան դատապարտման:

Չեխիոյ օրէնսդիր մարմնի ստորին պալատը Հայոց ցեղասպանութիւնը դատապարտող բանաձեւ ընդունած էր 2017 թուականին:

Թուրքիոյ Նախագահի Աշխատակազմէն Արձագանգած են Հայոց Պատրիարքի Նամակին

Պոլսոյ Հայոց պատրիարք Սահակ արքեպիսկոպոս Մաշալեանը անցեալ շաբաթ նամակ յղած էր Թուրքիոյ նախագահ Ռեճեփ Էրտողանին համայնքային խնդիրներու շուրջ:

Նամակին մէջ Պատրիարքը, յիշատակելով նախագահին հետ Անգարայի մէջ ունեցած հանդիպման ընթացքին ձեռք բերուած համաձայնութիւնը, ուշադրութեան յանձնած էր ազգային-եկեղեցական կեանքին առնչուող օրակարգային հարցերը: Սահակ Պատրիարքը հրատապ համարած էր մասնաւորապէս համայնքային հիմնադրամներու ղեկավար կազմի առկախեալ ընտրութիւններուն հարցը, ինչպէս նաեւ հայկական վարժարաններու առջեւ ծառացած դժուարութիւնները, ակնկալելով պետութեան զօրակցութիւնը:

Պոլսոյ «Ժամանակ» օրաթերթի հաղորդումով, նամակի առնչութեամբ նախագահի աշխատակազմէն կապ հաստատած են Պատրիարքի հետ, յայտնելով, որ համաճարակի ճգնաժամի յաղթահարումէն յետոյ լուծում կը տրուի մատնանշուած խնդիրներուն:

Պատրիարքարանի դիւանը, իր հերթին, համայնքային շրջանակներուն տեղեկացուցած է, որ ,կարեւոր հարցերը արդէն ամենաբարձր մակարդակի վրայ պատկան մարմիններու օրակարգի վրայ են, անոնց լուծման ուղղութեամբ զգալի է դրական կամքը, եւ կը շարունակուին համապատասխան աշխատանքները:

ՄԻԵԴ-ն Վճռած Է

Շարունակուած էջ 1-էն

իշխանութիւնների կողմից Ռամիլ Սաֆարովի պատիժը չկատարելու համար որեւէ հիմնաւորում չի եղել, նրան անպատիժ են թողել ատելութեան լուրջ յանցագործութեան համար», - նշուած է ՄԻԵԴ-ի վճիռին մէջ:

ՄԻԵԴ-ն որոշած է, որ Ատրպէյճանը պէտք է դիմում ներկայացնողներուն՝ Մարգարեանի ծառայակից Մակուչեանին եւ մօրեղբօր՝ Մինասեանին վճարէ 15,143 փունտ սթերլինկ, ծախսերուն համար: Դիմում ներկայացնողները գումարային փոխհատուցում չեն պահանջած, իսկ նշուած գումարը դատական ծախսերն են եւ հայ ու բրիտանացի փաստաբաններու վճարումը:

«Մուկուչեան եւ Մինասեան ընդդէմ Ատրպէյճանի եւ Հունգարիոյ» գործը կը վերաբերէր դատապարտուած մարդասպանին տրուած նախագահական ներումին եւ անոր ազատ արձակման, Հունգարիայէն Ատրպէյճան տեղափոխուելէն յետոյ, պատիժին մնացած մասը կրելու համար: 2004 թուականին ատրպէյճանցի զինծառայող Ռամիլ Սաֆարովը սպանած էր հայ զինծառայողը եւ փորձած էր սպաննել եւս մէկը, երբ Հունգարիոյ մէջ կը մասնակցէին վերապատրաստման դասընթացքներու:

Գործը նաեւ կը վերաբերի այն փաստին, որ Ատրպէյճան, արտայանձնումէն յետոյ, Ռամիլ Սաֆարովը դիմաւորած է որպէս հերոս: Դատարանը գտած է, չնայած որ Ատրպէյճանը յստակօրէն համաձայն էր Սաֆարովի գործողութիւններուն, ոչ միայն զինք ազատ արձակելով, այլեւ խրախուսելով, տալով չվճարուած աշխատավարձը եւ անոր վերադարձէն յետոյ բնակարան նուիրելով, այդուամենայնիւ, Ատրպէյճանը պատասխանատուութիւն չի կրնար կրել միջազգային օրէնքի խստագոյն չափանիշներու համաձայն, որմով կը պահանջուի, որ պետութիւնը «ճանաչի» այդ գործողութիւնները «իբրեւ իր գործողութիւններ»:

«Աւելին, այդ գործողութիւնները եղել են մասնաւոր որոշման մի մաս եւ եղել են այնպիսի աղաղակող բռնարարքներ եւ այդքան հեռու զինծառայողի պաշտօնական կարգավիճակից, որ Դատարանը չկարողացաւ տեսնել, թէ ինչպէս կարող էին նրա հրամանատարները կանխատեսել, կամ ինչպէս կարող էր Ատրպէյճանը պատասխանատու լինել դրանց համար պարզապէս այն պատճառով, որ նա պետական ծառայող էր»,- նաեւ նշուած է ՄԻԵԴ վճիռին մէջ:

Այնուամենայնիւ, ՄԻԵԴ-ն գտած է, որ Ատրպէյճանի իշխանութիւններու կողմէն Ռամիլ Սաֆարովի պատիժը չկատարելու եւ ատելութեան լուրջ յանցագործութեան համար անպատժելիութիւն շնորհելու համար որեւէ հիմնաւորում չէ եղած: Աւելին, դատաւորները նկատած են, որ դիմում ներկայացնողները տրամադրած են բաւարար ապացոյցներ, որպէսզի ցոյց տան, որ Ռամիլ Սաֆարովի ներումը եւ անոր շնորհուած այլ միջոցները ընտրուած են ցեղային դրդապատճառներով, այն է՝ իր արարքին աջակցող բարձրաստիճան պաշտօնեաներու յայտարարութիւնները (մասնաւորապէս, այն փաստը, որ յանցանքը ուղղուած էր ընդդէմ հայ զինուորներուն), ինչպէս նաեւ Սաֆարովին նուիրուած յատուկ էջը Ատրպէյճանի նախագահի կայքին մէջ:

Կը Նշենք Սարդարապատի Հերոսամարտը

Շարունակուած էջ 1-էն

ամեակին առթիւ:

Այս առթիւ կ՚արժէ մէջբերել բազմաթիւ վկայութիւններէն մի քանին, որոնք ամփոփուած են Տօքթ. Ճէրէճեանի աշխատասիրութեան մէջ:

Հայկական Բանակի պաշտօնաթերթ «Ռազմիկի» մէջ Սարդարապատի ճակատամարտի մասնակիցներէն Վարազդատ Թռչունեան գրած է.«Մեր թնդանօթները մեր շղթայի հետեւից ռմբակոծում էին թուրքերին, Պանդուխտը իր 200 հոգի մշեցի ձիաւորներով աջից հարուածում էր օսմանցիներին, խլել էր նրանցից մի թնդանօթ եւ գերի վերցրել 4 օսմանցի սպայ: Սարդարապատի մօտ գլխաւոր շղթան առանց մի գնդակ արձակելու եւ առանց մի զոհ տալու մօտեցաւ բլուրին, թուրքերը սարսափած, փախան, թողնելով դիակներ եւ բազմաթիւ վիրաւորներ…:

Սարդարապատի Զօրաջոկատի սպայակոյտի պետ ռուսական բանակի սպայ, Ֆրանսական ծագումով Ալեքսանդր Շենուէր իր ռուսերէն լեզուով զեկուցագրին մէջ, Մայիս 27-ի մարտական գործողութիւններու մասին պատմած է. «Մեր հեծելազօրը կը հետապնդէ անոնց: Ձախ զօրասիւնը հետապնդելով թուրքերուն, երկաթուղագիծի երկայնքով կը գրաւէ Արաքս կայարանը եւ Մաստարա կիսակայարանը: Աջ զօրասիւնը, որուն մէջ մտած էր Երզնկայի գունդը, երեկոյեան կը մօտենայ Մաստարա գիւղին: Պանդուխտի հեծեալները կը շարունակեն հետապնդել թշնամին Կրիզուլի եւ Գիւզլուի ուղղութեամբ եւ Մայիս 28-ին կը հասնին Սոգիւթլու: Այստեղ Պանդուխտի ջանքերով կը կազմակերպուի 1000 հոգինոց փարթիզանական ջոկատ: Թուրքերը կ՛իյնան խուճապի մէջ: Անոնց գումարտակները կ՚անցնին Արփաչայի արեւմտեան ափը: Թրքական ջոկատներուն միջեւ կապը կը կտրուի եւ անոնք կը զրկուին ուտելիքէն եւ ջուրէն: Մայիս 28-ին Սարդարապատի ջոկատի զօրամասերը կը գրաւեն Կարա-Պուրունը, Ներքին եւ Վերին Թալինը»:

Վերջին մէջբերում մը եւս, Դաշնակցական յայտնի գործիչ Վարանդ Փափազեանէն, որ Կուսակցութեան Լիբանանի պաշտօնաթերթ «Ազդակ» օրաթերթի 1988-ի, Մայիս 28-ի բացառիկ թիւին մէջ կը գրէ. «Իսկ եթէ ճիշդ է որ, Սարդարապատի (եւ Հայ ժողովուրդի) ճակատագիրը ճշդեց հնչակեան Պանդուխտը, այդ պարագային պէտք է հիմնաւորել այս արտայայտութիւնը, որպէսզի հայ ժողովուրդը, իր բոլո՛ր զաւակներով, կանգնեցնէ անոր արձանը եւ խոնարհի անոր առջեւ»:

Պանդուխտ եւ իր ընկերները 1915 թուականին ձգելով Ամերիկայի ապահով պայմանները վերադարձան Երկիր, ուր տարբեր շրջաններէ հաւաքուած Հնչակեան կամաւորներով կազմեցին 6-րդ գունդը, մասնակցեցան ինքնապաշտպանական մարտնչումներուն: Հետագային անոնք Սարդարապատի հերոսամարտի յաղթանակի իրագործման մէջ ունենան կարեւոր ներդրում, որուն համար արժանի են համազգային յարգանքի:

Այս օրերուն դարձեալ կը խոնարհինք յիշատակին առջեւ՝ Սարդարապատի յաղթանակը կերտող մեր ժողովուրդի բոլոր հերոսներուն, որոնց սխրագործութիւններուն կը պարտինք Հայաստանի ներկայ անկախ Հանրապետութեան գոյութիւնը:

«ՄԱՍԻՍ»

ՀԿԲՄ-ի Միջոցաւ Սննդամթերքի Բաշխում

Շարունակուած էջ 1-էն

թերքի բաշխման գործընթացը, որ տեղի ունեցաւ Շաբաթ, Մայիս 23-ի առաւօտեան ժամը 9-էն սկսեալ՝ ՀԿԲՄ-ի կեդրոնին առջեւ:

Նախատեսուած ժամերուն հարիւրաւոր կարիքաւորներ փութացած էին սննդամթերքի բաշխման կեդրոնը: Անոնք ստացան յատկապէս պատրաստուած ծրարներ, որոնք կը պարունակէին դաշտային թարմ բանջարեղէն, պահածոներ, պտուղ եւ հաց: Երթեւեկի դժուարութիւն ունեցողներուն համար, յատուկ կամաւորներու միջոցաւ, սննդամթերքի առաքումը փոխանցուեցաւ ենթականերուն բնակարանները:

Այս առթիւ կ՚արժէ մասնաւոր շնորհակալութիւն յայտնել սոյն նախաձեռնութեան մատակարարումը նիւթապէս հովանաւորող՝ միջին արեւելքէն տարիներ առաջ այստեղ հաստատուած այն ազնիւ հայ ընտանիքի անդամներուն, որոնք խնդրեցին չհրատարակել իրենց անունը:

Արդարեւ, մարդասիրական գովելի նախաձեռնութիւն մըն էր այս, որմէ օգտուեցան դժուարութիւններու առջեւ յայտնուած՝ հայեր ու տեղացիներ հաւասարապէս:

ԴԷՊԻ ՍԱՐԴԱՐԱՊԱՏ

Անծանօթ անուն մը պիտի մնար կամ աննշան գիւղ մը քարտէզի վրայ, եթէ դէպքերու բերումով ան չդառնար անկիւնադարձը մեր նոր պատմութեան: Ո՞վ պիտի մտաբերէր կամ հետաքրքրուէր Սարդարապատ տեղանունով, եթէ 1918 Մայիս 22-26-ին հոն կանգ չառնէին եւ ապա գլխակորոյս չփախչէին Թրքական զօռ վաշտերը կատաղի:

Ճակատամարտերու ճակատագիրն է ըլլալու յաղթական կամ պարտեալ: Սակայն անոնցմէ քիչերն են որ կը վերածուին խորհրդանիշերու՝ դառնալով վկայագիրը ժողովուրդներու յարատեւման: Այդ ճակատամարտերը, բնականաբար, ռազմական գործողութիւններ են՝ զինուորական հմտութեամբ. բայց երբ ժողովուրդ մ'ամբողջ կը վերածուի բանակի, երբ մարտական բախումներէ աւելի իր վճռորոշ խօսքը կ'ունենայ ոգին ու պատգամը, ապա չենք կրնար չխոնարհիլ այդ սխրանքը կոթողած բոլոր հերոսներու յիշատակին ընդառաջ: Սարդարապատի հերոսամարտը ազդանշանն էր հայոց վերածնունդին:

1918-ի մայիսեան հերոսամարտերը, պատմութեան հոլովոյթին մէջ, առանձին դրուագ մը չէ բնաւ: Անոնք հայաջնջման ծրագիրին դէմ համաժողովրդային ընդվզումներ հանդիսացան: Թրքական տեւապէս որոճացող հայահալած դիւային ծրագիրը, որ յաջորդաբար ի գործ դրուած էր պատմական Հայաստանի, Կիլիկիոյ եւ հայաբնակ այլ օճախներու դէմ, նանիր պատրանքը ունէր, որ այդ կարելի է սանձարձակ օրէն շարունակել Արեւելեան Հայաստանի, Արցախի, Զանգեզուրի թէ Ջաւախքի ուղղութեամբ եւս: Օր ըստ օրէ օղակուող եւ կծկուող հայութիւնն ու Հայաստանը, ըստ օսմանեան երեւակայութեան, վերջապէս պիտի չքանար ի սպառ..., եթէ՝ ի հակէ վեհիպ փաշայի զօրքերը Պաշ Ապարանի, Ղարաքիլիսայի եւ Սարդարապատի մէջ չստանային ուժգին հակահարուած հայոց մարտիկներուն կողմէ:

Արդէն մահու կենաց բնոյթ ստացած հայ-թրքական հերթական գօտեմարտին վայրը հանդիսացաւ Սարդարապատը: Այդ իրողութեան իրազեկ էին ռազմիկներուն չափ ժողովուրդին բոլոր շերտերը, որոնք անսալով էջմիածնի ահազանգող ղօղանջներուն խորիմաստ պատգամներուն, գիտակից պահուն լրջութեան, չտատամսեցան ուղղուելու դէպի Սարդարապատ՝ ոգի ի բռին պատուար կանգնելու լկտիացած թրքական սուիններուն դիմաց:

Օրուան օրհասականութիւնը կարելի է ընկալել ընթերցելով երեւանեան զօրամասի հրամանատար, զօրավար Մովսէս Սիլիկեանի սրտառուչ կոչէն կարգ մը հատուածներ.

«Հասել է րոպէն, իւրաքանչիւր հայ, մոռանալով իր անձնականը, յանուն Մեծ գործի՝ հայրենիքի փրկութեան եւ իր կնոջ ու աղջիկների պատուի պաշտպանութեան, պիտի գործ դնի իր վերջին ճիգը թշնամուն հարուածելու համար:

Բայց քանի որ պիտի ոչնչանանք, աւելի լաւ չէ՞, որ զէնքը ձեռներիս փորձենք մեզ պաշտպանելու: Գուցէ յաջողւում է մեզ արգելել թշնամուն իր դիւային ծրագիրը իրագործելու, գուցէ յաջողւում է մեզ կռւով ձեռք բերել ապրելու իրաւունքը:

Հարկաւոր է մի ճիգ եւս եւ թշնամին վռնտուած կը լինի մեր երկրի սահմաններից, ուր մեր պապերն ու հայրերը երկար տարիներ արիւն քրտինքով աշխատել են, գէթ մի կերպ հայթայթել իրանց օրուան ապրուստը:

Հայե՛ր, ժամանակ չէ դանդաղելու: Խորին կերպով համոզուած եմ, որ այս իմ կոչը անարձագանգ չի մնայ եւ երկու-երեք օրուան ընթացքում կը կազմակերպուի մի այնպիսի քաջարի զօրաբանակ, որին կը յաջողուի վռնտել թշնամուն հայրենի հողի սահմաններից եւ ապահովել հայ ժողովրդի գոյութիւնը:

Յանուն բազմաչարչար հայ ժողովրդի ֆիզիքական գոյութեան,

Յանուն ոտնակոխ եղած ճշմարտութեան, ոտքի կանգնեցէք: Դէպի գործ, դէպի սրբազան պատերազմ»:

Սարդարապատի մէջ ընթացող հայ-թրքական զինական ընդհարու մի օրն բուն, երբ կը ղօղանջէին սթափութեան եւ զգաստութեան զանգերը հայ եկեղեցիներու զանգակատուներէն, կարծէք պատմութեան անցեալէն կ'արձագանգէին անոնք՝ դէպի գալիք դարերը խոյանալու համար: Որովհետեւ անոր մէջ կար խորհրդաւոր պատգամ մը՝ սերունդներուն թելադրելի. «սերունդներ, դուք ձեզ ճանաչէք Սարդարապատից»:

Այդ պատգամը կարելի է խտացնել այսպէս.- ո՛վ ժողովուրդ, քու գոյատեւման իրաւունքին գրաւականը ազգային միասնականութիւնն է, միաբռունցք ծառացումը ոչ միայն անարգ ոսոխին դէմ, այլեւ՝ ամէն տեսակի վտանգներու ընթացքին: Մի՞թէ մեր բոլոր հերոսամարտերը չմղուեցան նոյնպիսի կարգախօսներու ներքեւ:

Այդ փոթորկայոյզ օրերուն դէպի Սարդարապատ ուղղուեցան հոգեւորականներ ու կանայք, զինուորականներ ու մահապարտներ, կամաւորներ թէ ինքնակամ հայորդիք, քանզի թուլակամութիւնն ու վեհերոտութիւնը համազօր էին հաւաքական անձնասպանութեան: Եւ հետեւաբար՝ գլխովին փշրեցին եաթաղանը օսմանեան:

Այդ թէժ կռիւներուն, իր նշանակալից դերակատարութեամբ, սխրալի արարքով, պատերազմին յաղթական ելքին նպաստեց հնչակեան հեծեալ գունդը մշեցի Պանդուխտի դիպուկ եւ ճակատագրական շրջանցումով: Զօրավար Անդրանիկի ռազմական ուղիին բովէն անցած, անոր մօտ թրծուած Միքայէլ Սէրեան (Պանդուխտ) կարողացաւ օղակել հակառակորդը եւ արժանի հարուածով չէզոքացնել անոր թիկունքը: Զինուորական մասնագէտներ բարձր գնահատեցին անոր մտայղացումն ու ընտրած պահը:

Իսկ ժողովրդային յիշողութեան մէջ, Պանդուխտի յարձակման վայրն ու բարձունքը կոչուեցաւ Պանդուխտի անունով:

Նշելի է որ այդ բուռն մարտերուն, հայոց կողքին, նոյն խրամատներու ետին էին ռուս, ֆրանսացի, յոյն զինուորականներ, եզիտի կամաւորներ, իրենց զօրակցութիւնը արտայայտելու հայոց վճռական գօտեմարտի ընթացքին:

Սարդարապատը հիմնաքարը հանդիսացաւ Հայաստա նի առաջին հանրապետութեան՝ բանալով նոր էջ մը հայոց պատմութեան մէջ: Դէպի Սարդարապատ ծովացած ժողովուրդը հիմքը դրաւ մերօրեայ հայրենիքին, որ ահա յառնած ու կանգնած է արժանավայել ներկայութեամբ: 70 տարի ետք, Արցախի մէջ բռնկած պատերազմը նոր Սարդարապատ մըն էր: Այդ տարածքին մարտերուն մէջ հերոսացող կամաւորներ, Սարդարապատի ոգիով՝ «դէպի Արցախ» կը յանկերգէին: Նոր ղօղանջներ կը լսուէին, այս անգամ Հայաստանի արեւելքէն՝ Արցախի սարերէն:

Սարդարապատի անունը աւելի շքեղացաւ, երբ սովական վայր ըլլալէ յետոյ դարձաւ համազգային ուխտատեղի:

Մինչ անոր նուիրուած երգը ճախրեցաւ գաղութէ գաղութ որպէս յաղթերգ եւ կամ քայլերգ միասնականութեան, անդին՝ անոր հոյակերտ յուշահամալիրը՝ իր սրաբիբ արծիւներով, պինդ ցուլերով, երկնասլաց զանգակասիւներով, տպաւորիչ հարթաքանդակներով, ճոխ թանգարանով առինքնեց հայութիւնը իր բոլոր խաւերով: Նոր ուխտավայր մը կերտուած էր 1968-ին՝ Սարդարապատի տարածքին: Անկէ ետք հայեր ուղղաձիգ քայլերով շարան-շարան ուղղուեցան դէպի Սարդարապատ:

Պանդուխտ իր զինակից ընկերներով

Խորհրդանշական է որ Սարդարապատի թանգարանը չունի սովորական լուսամուտներ: Երդիքի բացութիւնն է լուսաւորութեան միջոցը: Բայց, կան երկու պատուհաններ. մին՝ կը սեւեռի Արարատ լերան ուղղութեամբ, միւսը՝ կը հայի Արագած լերան:

Արագածէն դէպի Սարդարապատ եւ ապա՝ Սարդարապատէն դէպի Արարատ: Այս է հայոց մայրուղին...:

«ԱՐԱՐԱՏ» ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՄԱՍԻՍ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԿՏՐՈՆ

Yes, I wish to subscribe to Massis Weekly

Enclosed a check for (one year)

*** $50,00 * $100,00 (first class) for USA**

$ 125,00 (Air Mail) for Canada.

$ 250,00 (Air Mail) Overseas.

Name: --

Address: --

City: --------- **State:**--------- **Zip Code:**------

Country: --------------

Tel :------------------------ **Email:** --------------------------

Հաճնոյ Հերոսամարտի 100-ամեակի Յիշատակին - Յետադարձ Ակնարկ Յովհաննէս Յակոբ Հաննէսեան Փոխան Ինքնակենսագրականի 1929-1989

Հայրս... ՅԱԿՈԲ ՀԱՆՆԷՍԵԱՆ: Ծնած է Կիլիկոյ Հաճըն քաղաքը: Հաճնոյ բարբառը իր մայրենի լեզուն էր: Ուսումը... Մեսրոպեան տառերու՝ Ա. Բ. Գ.ի ճանաչողութիւնը, պարզապէս: Կալուածատէր ու անասնապահ ընտանիքի զաւակ, ու այդ գծով ալ հովիւ մը՝ պարթեւ հասակով՝ Կիլիկեան լեռներուն վրայ ու դաշտերուն մէջ:

Հայրս՝ հազիւ 18 տարեկան, իր խիզախ հօր Կարապետին, - զոր Հաճընցիներ կ'անուանէին «Հաննէսոնց Կիյապետը» -, ինը եղբայրներուն եւ 80 ընտանիք հաշուող մեծ գերդաստանի մը կռուողներուն հետ՝ քաղաքի ինքնապաշտպանութեան արուարձանային բլուրի մը վրայ՝ որ կը կոչուէր «Հաննէսեաններու ճակատ»՝ արիաբար դէմ կը դնէին ներխուժող նախայարձակ Թուրքերուն՝ Հաճնոյ ութամսեայ հերոսամարտին:

Անհաւասար ուժերով, պաշտպանողական բնոյթով այս կռիւները կը վերջանան արծուեբոյն Հաճըն քաղաքի անկումով՝ 15 Հոկտեմբեր 1920ին: Հայրս կը կորսնցնէ իր ութը եղբայրները, հայրը եւ իր գերդաստանը՝ գրեթէ ամբողջութեամբ: Դառն ու դաժան պայմաններու տակ կը հեռանայ իր ծննդավայրէնդ կը մտնէ գաղթի ճամբան, օր մըն ալ ինքզինք կը գտնէ Դամասկոսի մէջ:

Մայրս... ՄԱՔՍԻՄ ԱՒԵՏԻՍԵԱՆ: Ծնած է Կիլիկիոյ Սիս կաթողիկոսանիստ քաղաքըդ դուստրը՝ Աւետիքի եւ Թրֆանտայի: Աւետիսեան գերդաստանի մականունը՝ սիսեցիներուն համար «Կէօշկէօշ» էր, այսինքն՝ «գաղթող»: Ուստի՝ իր հայրը ծանօթ էր որպէս «Կէօշկէօշ Աւետիք», այն աւանդութեամբ թէ՝ Աւետիսեաններ Զէյթունէն եկած ըլլան Սիս քաղաքը:

«Կէօշկէօշ Աւետիք»ին դուստրը Մաքսիմ՝ աղջնակ մըն էր տակաւին, իր ծնողքին, երկու քոյրերուն եւ չորս եղբայրներուն հետ ձիակառքով կը կտրեն արաբական անապատները: Շաբաթներ տեւող այս ճամբորդութեան ընթացքին կը մեռնի ձին, որու կը յաջորդէ կարաւանին առաջնորդ՝ հեղինակաւոր հօր մահը: Բայց կարաւանը կը շարունակէ իր փշոտ ուղին՝ հասնելու համար Իրաքի Քիրքուք քաղաքը, ուրկէ շրջան մը ետք, կու գան Դամասկոս:

Սուրիոյ մայրաքաղաք Դամասկոսի մէջ, հայրենազուրկ ու գաղթական դարձած հայրս ու մայրս, Յակոբն ու Մաքսիմը կը կազմեն հայ ընտանիք մը՝ մեղրալուսնային՝ ամուսնական երդիք ունենալով վրան մը, որ մէկն էր այն վրաններէն՝ հայ գաղթականներով վրանաքաղաքի վերածուած: Եւ ի՞նչ յուզախառն տխուր տարիներգգ որ կարճ ժամանակ մը ետք, հայրս ու մայրս պիտի հիւրընկալէին իրենց ամուսնական վրանէն ներս՝ ուրիշ նորապսակ Հաճընցի զոյգ մը, հօրս քեռորդին՝ Փանոսը եւ իր հարսը՝ Ովսաննան, որ միասնաբար կիսեն վարագոյրով մը բաժնուած վրանի մը պարզեւած բարիքները, որպէս ընտանեկան բոյն:

Այսպէսգ... սերունդ մը ամբողջ ծնաւ անապատներու մէջ, եւ վրաններու տակ: Կարճ ժամանակ ետք, հայրս իր յամառ աշխատանքով վրաններէն անցաւ փայտաշէն ու ապա՝ քարաշէն տուներու մէջ: Տարիներու ընթացքին, ան փոխեց իր թաղը, փոխեց քաղաքը, մի՛շտ դէպի լաւը: Հայրս ու մայրս շրջան մը Դամասկոս ապրելէ ետք, կը տեղափոխուին Պէյրութ, ուր ծնունդ կու տան իրենց երրորդ զաւկին՝ Յովհաննէսին, 28 Յունուար 1929ին:

* * *

Մօրս գիտցած միակ լեզուն թրքերէնն էր: Կը թուի թէ, իր ծննդավայրին մէջ, ան կարճ ժամանակով գացած է դպրոց, սորված է միայն Ա. Բ. Գ.ը: Մայր դառնալէ ետք, իր գիտցածը փոխանցեց զաւակներուն, այսինքն՝ մեզի: Ան, խօսուած հայերէնը կը հասկնար, բայց քաջութիւնը չունեցաւ խօսելու: Տարիներ ետք, իր թոռնիկներուն եւ ընտանի կենդանիներուն հետ կը փորձէր խօսիլ հայերէն՝ երբ առանձին մնար անոնց հետ: Այս իսկ պատճառով, քոյրս՝ Անոյշը, եղբայրս՝ Կարապետը եւ ես, մանկական մեր առաջին թոթովանքներն ու փոխասացութիւնները եղան թրքերէն: Իսկ հօրս համար ցաւ էր, որ ո՛չ հայերէնը, եւ ոչ ալ Հաճնոյ բարբառը՝ հաճընցերէնը կրցած էր դարձնել տան մայր լեզուն, յատկապէս մեր անչափահասութեան շրջանին:

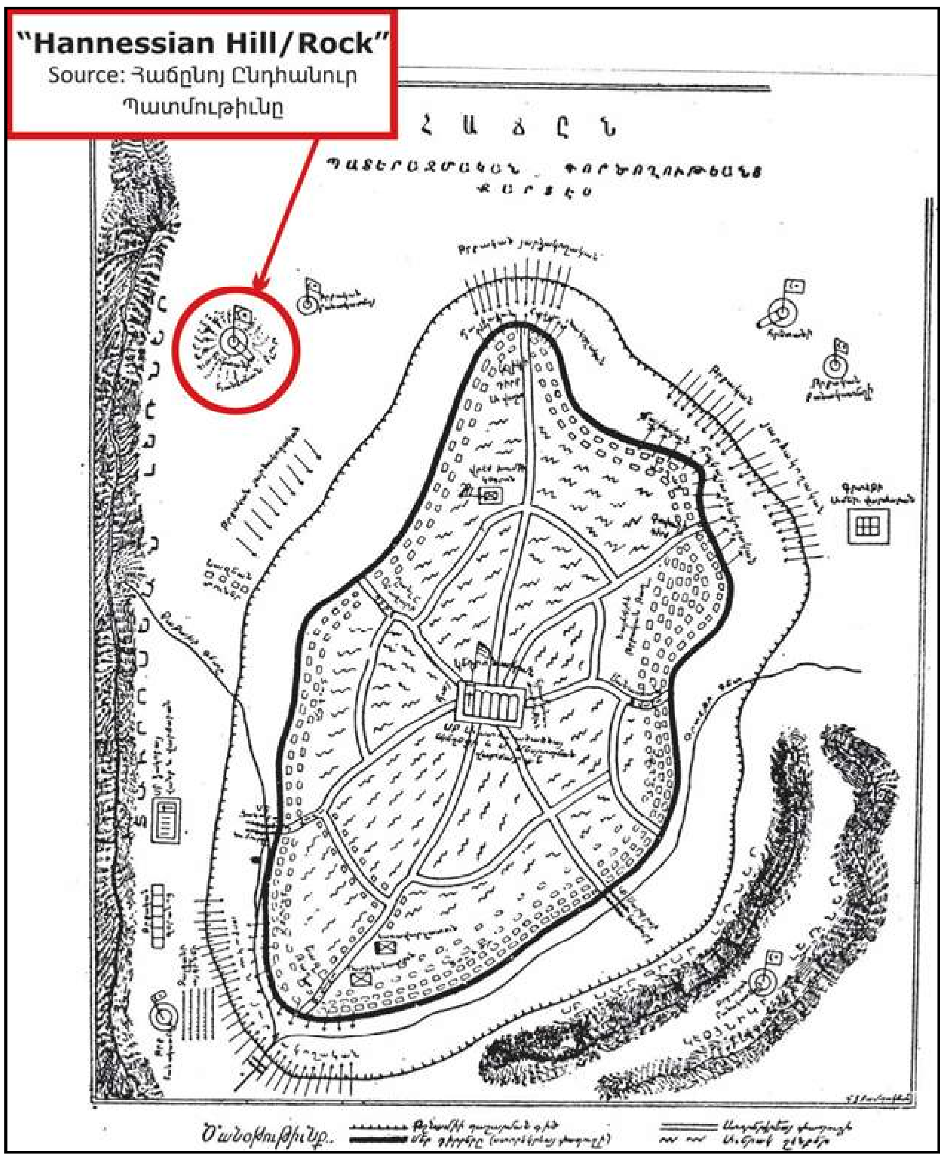

Հաճընի պատերազմական գործողութեանց քարտէս

* * *

Նախնական կրթութիւնս կը ստանամ Պէյրութի հանրածանօթ Սահակեան Բարձրագոյն Ազգային Վարժարանին մէջ, վկայուելէ ետք Մանկապարտէզէն, նախակրթարանէնդ կ'աւարտեմ կրթական այս հաստատութեան ութնամեան 1945ին, որու տնօրէնն էր անզուգական մարդ մը՝ Բենիամին Ժամկոչեան: Ապա, կը շարունակեմ ուսումս Համազգայինի Նշան Փալանճեան Ճեմարանի մէջ, ուր Լեւոն Շանթ՝ որպէս տնօրէն, Նիկոլ Աղբալեան, Կարօ Սասունի, Գառնիկ Գիւզէլեան կը դասաւանդեն գրաբար, մատենագիտութիւն, գրականութիւն, Հայոց պատմութիւն, հոգեբանութիւն, մանկավարժութիւն եւ այլ՝ հայաշունչ մթնոլորտի մը մէջ: Ճեմարանի լսարանական երեք տարիներու ուսանողական շրջանը բոլորելէ ետք, 1948ին կ'աւարտեմ նաեւ Համազգայինի ա՛յս ճեմարանը:

Քարակոփ հօրս տկար տնտեսութիւնը հարկադրեց զիս, որ չընդառաջեմ ճեմարանի Տնօրէնութեան ցանկութեան, շարունակելու ուսումս Եւրոպայի մէջ, որպէս իրենց սանը:

Ուսանողութեանս յաջորդեց վեց տարուան ուսուցչութիւն, իմ առաջին կրթական հաստատութեան մէջ: Ապա, տասը տարի «Լիբանանի Դաշնակցային Դրամատան» պաշտօնեայ՝ պատասխանատու պաշտօններով:

Ուսուցչութիւնը ձգելէ անմիջապէս ետք, մաս կազմեցի Սահակեան Բարձրագոյն Վարժարանի Հոգաբարձութեան, իսկ 1969ին, եղայ հիմնադիր անդամներէն մին՝ Հայկական Կրթական Բարեսիրական Միութեան (Հ.Կ.Բ.Մ.ի):

1952ին, Պէյրութի հայահոծ շրջանին մէջ, Նահր պողոտայի վրայ, եղբօրս՝ Կարապետին հետ հիմը դրինք «Շիրակ» հրատարակչատան՝ տպարանի, եւ գրատան:

Այս հրատարակչատան նախաձեռնութեամբ ու խմբագրումով լոյս տեսան այլազան բովանդակութեամբ շուրջ հարիւրէ աւելի գիրքեր: Այսպէս, բազմալեզու բառարաններ, համազգայնութային ընդունելութեան արժանացած «Շիրակ Երգարաններ», գրական, պատմական, լեզուական, մանկական հրատարակութիւններ, գրավարժութեան՝ գեղագրութեան տետրակներ, դասագիրքերգգ որոնք գնահատուեցան ու փնտռուեցան եւ ուսանողներու կողմէ՝ անցնող աւելի քան երեսունհինգ տարիներու ընթացքին:

Բացի «Շիրակ Հրատարակչատան» վերոյիշեալ հատորներէն, «Շիրակ» որպէս տպարան՝ հայ հեղինակներու պատուէրներով լոյս ընծայեց բազմահարիւր գիրքեր, եւ պարբերական մամուլ՝ տասնեակներով:

«Շիրակ»ի բոլոր հրատարակութեանց մէջ ներդրած եմ անձս՝

Շար.ը էջ 8

Լիբանանահայութեան Տագնապը Ի Հարկ Է'

«Կատարեալ սէրը կը վանէ վախը:»
(Ա. Յովհաննու 4. 18)

Լիբանանահայութիւնը ճգնաժամային օրեր կ'ապրի:

Այս անգամ սուրացող փամփուշտերը չեն տագնապի աղբիւրը:

Հապա չքաւորութիւնը, անգործութիւնը, գործազրկութիւնը, աշխատանքէ հեռացումը, կամ կէս աշխատավարձքերը՝ որոնք զգետնած են հասարակութեան գոյանալու կարողականութիւնը:

Գումարէ գահաժահրը, ստակի կախարդական խաւարումը, քաղաքական ճգնաժամը, եւ եթերացած պատեհութիւնները:

Մեր ժողովուրդը գործունեայ է, աշխատասէր եւ քարը հացի վերածող:

Բայց երբ աղէտը կը հարուածէ բոլոր ճակատներէն? անդամալուծելով ամբողջ տարածաշրջան մը յարատեւ բռնութեան վախի քողով, գումարած սեփական շահի օգտագործման անկարողութեամբ եւ բարդուած աննախադէպ եւ անակնկալ ժահրով մը, արդիւնքը կ«ըլլայ աներեւակայելիօրէն, աղիտալի եւ անողորմ հաւաքական պատիժ:

Այս է Մերձաւոր Արեւելքի մեր ժողովուրդի իրավիճակը այս օրերուն, յատկապէս Լիբանանի մէջ:

Երեւակայեցէք՝ երբ արգելաբակումը մասամբ վերցուած է, արտօնելով կրթական հաստատութիւններու վերաբացումը, նոյն ատէն ծնողներու անճրկած չփոթը՝ իրենց զաւակներուն կրթաթոշակները հայթայթելու անկարողութեան պատճառաւ:

Երեւակայեցէք ուսուցիչներ՝ որոնք իրենց աշխատավարձերուն կէսը կը վճարուին, մինչ անհրաժեշտ ապրուստի գիները եռապատկուած են:

Այս նկարագրութիւնները մութ դարերուն չեն պատկանիր եւ ոչ ալ տխրահռչակ Օսմանեան կայսրութեան:

Այլ յառաջադէմ 21րդ դարուն՝ որու գալուստը միասնաբար ջերմութեամբ ողջունեցինք:

Լիբանանահայ գաղութի ներկայ իրավիճակը խիստ ծանր է եւ անոր անմիջական կարիքները աներեւակայելիօրէն հսկայ:

Մեր ճիտի պարտքն է՝, ազգային գիտակցութեան դրսեւորո?ւմը եւ մարդկային պարտաւորութեան հարկադրանքը՝ հաւաքական օգնութեան ձեռքը երկարել՝ վանելու ամէն վախ եւ կենդանութեան յոյս ներշնչելու գաղութի զաւակներուն:

Աստուած կը յորդորէ մեզ կատարեալ սէր ցուցաբերել՝ վանելու համար ամէն վախ: Վախի վերացումը եւ վհատութեան տապալումը կենդանութեան նախապայմանն ու գրաւականն են:

Միացէք մեր ջանքերուն՝ աջակցելու վիրաւոր Լիբանանահայութեան, ձեր նախասիրած ճանապարհով եւ կամ Ամերիկայի Հայ Աւետարանչական Ընկերակցութեան (ԱՀԱԸ) խողովակով՝ AMAA 31 W. Century Rd., Paramus, NJ 07652, ապահովելու համար Մերձաւոր Արեւելքի մեր գաղութներու առողջութիւնը, սերունդներու կրթութեան ապահովումը եւ կամ լոկ հայ մարդու կեանքի ամենատարրական կարքիներու գոյացումը:

Համատարած հայութեան առատաձեռն նուէրները անպայման պիտի օժանդակեն Լիբանանահայու գոյատեւման դժխեմ պայքարի յաղթանակին:

Լիբանանահայութեան փրկութեան ձեռք երկարելը անհրաժեշտութի՞ւն է:

Ի հարկ է՛:

Զաւէն Խանճեան
ԱՅԱԸ-ի Գործադիր Տնօրէն

ARMENIAN EDUCATIONAL BENEVOLENT UNION
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՐԹԱԿԱՆ ԲԱՐԵՍԻՐԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆ

Announces the opening of the

2020 AEBU Scholarship Program

Empowering Our Youth for a Brighter Future

To apply, visit our website
WWW.AEBU.ORG

APPLY NOW
Through June 30, 2020

All eligible undergraduate students of Armenian descent are invited to apply.

626•344•7321
AEBU SCHOLARSHIP FUND COMMITTEE
1060 North Allen Avenue • Pasadena, CA 91104

Շարունակուած էջ 7-էն

որպէս խմբագրող, վերստուգող կամ սրբագրիչ: Քաջալեր հանդիսացած եմ շատերուն՝ մղելով զանոնք դէպի գիր ու գրականութիւն, որ դառնան հեղինակ:

Հրատարակչատան բեղուն աշխատանքներու զուգրնթաց, գլխաւոր մտահոգութիւններէս մին եղած է նոր սերունդի հայեցի կրթութիւնը, եւ առ այդ, յարաճուն կապ հաստատած եմ սփիւռքահայ բոլոր վարժարաններուն հետ:

1975ին, Լիբանանի քաղաքացիական պատերազմի հետեւանքով, տասը տարի տեղահան ապրելէ ետք, 1984ին, կնոջս՝ Սօսիին, եւ երկու զաւակներուս՝ Շահէին եւ Հրաչին հետ հաստատուեցայ՝ հայ գաղթօճախներու պատմութեան մէջ շոնդալից կերպով մուտք գործող Լոս Անճելըս քաղաքը:

Անցնող տասնամեակներուն ,Շիրակեի կողմէ լոյս ընծայուած հարիւրաւոր գիրքերու անհաշուելի տպաքանակը ու անոնց կատարած դերը՝ ապահովեցին ,ազգային վաստակ մը ու բարի համբաւե հրատարակչատանս, թէ՝ Սփիւռքի եւ թէ Հայրենիքի մէջ:

Հակառակ ասոր, մուտք գործելու համար նոր երկրէ մը, եւ նոր գաղութէն ներս, առօրեայ կեանքը կը պահանջէր գերագոյն լարում բոլոր ուժերուդ, - նիւթական, մտաւոր եւ հոգեկան, - ոտքի կանգնելու համար նախ անձդ.եսդ, ու ապա՝ գործդ:

1984-1989 հնգամեակը՝ ինծի համար, եւ «Շիրակ»ին՝ հանդիսացաւ վերակառուցումի՝ ինքնահաստատումի նոր շրջան մը: 1990ի սեմին, «Շիրակ» հրատարակչատուն՝ տպարան՝ գրատունը կենսունակօրէն շարունակեց իր աւանդութիւնը՝ նաեւ Լոս Անճելըսի մէջ:

* * *

Միացեալ Նահանգներ հաստատուելէս ի վեր, ապրեցայ ու գործեցի հայահոծ Հոլիվուտի մէջ, որ սիրտն է կարծես Լոս Անճելըսի հայ զանգուածին, ինչպէս Պուրճ Համուտը՝ Պէյրութի:

Հայ մարդն ու ազգային կեանքը յուզող առաջնահերթ մտահոգութիւնը մեր բոլորին տեղաշարժն է, յատկապէս վերջին տասնամեակին: Տագնապին խորութիւնը արձագանգ գտած է գրեթէ բոլոր գրութիւններուս մէջ, որոնք

օրին լոյս տեսան սփիւռքահայ մամուլին մէջ: Այդ բոլորը, ու նոր գրութիւններ կազմեցին միջուկը «Գաղթը Վէրքով Ու Երգով» գիրքիս, որ վկայութիւն մըն է մեր ժամանակներուն, եւ վերջին հարիւրամեակին:

1989ի Փետրուար ամսուն հրապարակ ելած «Գաղթը Վէրքով Ու Երգով» գիրքը, թէ՝ ընթերցողներուն եւ թէ գրողներուն ու մտաւորականներուն ուշադրութեան արժանացաւ: Գրող՝ Պօղոս Գուբելեան, 20 Հոկտեմբեր 1989ին, «Հայ Կեանք» շաբաթաթերթին մէջ կը գրէ.

«Շատ գրուեցաւ Յ. Հաննէսեանի վերջերս հրատարակուած այս գիրքին մասին: Սփիւռքահայ մեր իրականութեան մէջ քիչ կը պատահի, որ հատորի մը հրատարակութիւնը - որ ոչ վէպ է, ոչ ալ պատմուածքներու հաւաքածոյ - այսքան հետաքրքրութիւն ստեղծէ ու մեծ թիւով գրախօսականներու արժանանայ: Այդ բախտին երբեմն կ'արժանանան միայն կուսակցական գրողներ - անկախ իրենց արժանիքէն եւ անոնք՝ որոնց ետին կազմակերպութիւն մը կանգնած է»:

Հետեւեալ գրողները հայ մամուլին մէջ գրախօսականով արտայայտած են Յովհաննէս Հաննէսեանի «Գաղթը վէրքով ու երգով» գիրքի մասին՝ Վահէ Օշական, Գոհար Թէօլէլեան, Արսէն Պաղտոյեան, Մօ. Եդուարդ Յակոբեան, Պօղոս Գուբելեան, Նշան Շահէն, Գրիգոր Գեղունի, Վանիկ Սանթրեան, Օշին Քեշիշեան, Ժան Աբոյեան, Թորոս Թորանեան, Սուրէն Պապաեան, Վարագդատ Դոդորեան, Ջանիբեկ Ջանիբեկեան, եւ Անահիտ Մէյմարեան...

Massis Weekly

Volume 40, No. 20 Saturday, MAY 30, 2020

European Court Condemns Azerbaijan For Hailing Axe Murderer as National Hero

The European Court of Human Rights (ECHR), on Tuesday, announced a ruling that Azerbaijan violated a key European convention by pardoning, rewarding and glorifying an Azerbaijani army officer who hacked to death a sleeping Armenian colleague during a 2004 NATO training program.

Armenian Army Lieutenant Gurgen Margaryan was brutally killed by Azerbaijani officer Ramil Safarov during a NATO Partnership for Peace Program in Hungary. Safarov was pronounced guilty by a Hungarian Court and sentenced to life in prison, yet Safarov was later extradited to Azerbaijan where he was absolved of any crimes, gifted an apartment, received 8 years of back pay, promoted

Continued on page 3

AEBU Assists Community Through Food Drive

PASADENA, CA – In an effort to ease the difficulties caused by the coronavirus pandemic, the Armenian Educational Benevolent Union (AEBU) organized a local food drive on Saturday, May 23 at the AEBU center in Pasadena.

Hundreds of cars were lined up on the block of Allen Avenue to receive boxes of canned food, fresh produce and bread. Special deliveries were made by AEBU volunteers to the residence of elderly and disabled individuals, who were unable to physically partake in the food drive.

The committee responsible for the event was made up of representatives from Homenmen Armenian Athletic Association (HMM), Social Democrat Hunchakian Party's (SDHP) Pasadena "Paramaz" chapter, along with several other individual volunteers who were instrumental in the success of the food drive.

"On this occasion, we would like to express gratitude to the sponsors of the food drive, whose generous acts of goodwill and kindness made a positive impact on families in need of assistance during this difficult time," said SDHP Western USA Executive Board Member Garine Depoyan.

"The food drive, was highly praised by the community and was made possible by anonymous donors. We commend those individuals in our community who truly care about the well-being of their fellow neighbors, no matter who they are or where they come from and we anticipate on having similar events in the future based on the number of participants we received on Saturday," added Depoyan.

Arayik Harutyunyan Sworn in as Artsakh President

SHUSHI — Arayik Harutyunyan took the Oath of Office of President of the Republic of Artsakh at a special session of the Artsakh Parliament.

The inauguration ceremony held on May 21 in the city of Shushi was attended by Armenian government delegation led by Prime Minister Nikol Pashinyan.

The state flag of the Republic of Artsakh, the Constitution and a 17th century Bible were brought to the hall of Shushi's culture and youth center for the President's oath taking ceremony.

"By assuming office of President of Artsakh, I swear to unconditionally fulfill the requirements of the Constitution, to respect human rights and freedoms, ensure the sovereignty, independence, territorial integrity and security of the Republic, for the glory of the Republic of Artsakh and for the welfare of the people of Artsakh", Arayik Harutyunyan said.

The ceremony is attended by Armenia's Prime Minister Nikol

Continued on page 4

Saro Mardiryan Elected Deputy Mayor of Alfortville

ALFORTVILLE -- Saro Mardiryan, President of the Diocesan Assembly of the Armenian Apostolic Church in France, and Chairman of the Social Democrat Hunchakian Party France was elected on Sunday May 24 as Deputy Mayor of Alfortville.

Mardiryan, received an overwhelming majority of the votes cast for the Alfortville City Council in the March 15 elections. He was on the "Alfortville, notre bien commun" slate made up of 45 individuals from various political parties led by Luc Carvounas.

"I am happy, proud and honored to have been elected deputy mayor of Alfortville this morning on the beautiful team of our new mayor Luc Carvounas whom I thank for his openness and his confidence. A big thank you and congratulations to Michel Gerchinovitz, our outgoing mayor, to whom I wish a well deserved retirement," stated Mardiryan.

"41 years ago, Alfortville welcomed my family and allowed me to become who I am today. It is my turn to return everything that Alfortville has brought me, with commitment, self-sacrifice and humility to the service of the Alfortvillaises and the Alfortvillais," continued Mardiryan. "I thank my parents who left Turkey to offer me a worthy future in a country that would respect our Armenian identity and my fellow members of the Social Democrat Hunchakian Party for all the support they have given me. Lastly, I thank my wife, Flora Hakobyan, who has been supportive of my endeavors and has endured my many absences from home while I volunteer for our community and the Armenian cause. Hoping she will continue to be as patient in the next 6 years."

"Finally, I'd like to express my pride in wearing the tricolor scarf of France, like many Armenian people, we have adopted the French values, history and culture which co-exists with our Armenian identity. As was the case with our beloved Charles Aznavour; 100 % French, 100 % Armenian."

Czech Senate Condemns Armenian Genocide

Turkey Calls the Resolution 'Null and Void'

PRAGUE — On May 20, the Senate of the Czech Parliament adopted a resolution submitted by Vice President Milan Štech, dedicated to the atrocities committed against humanity during the two world wars, including the condemnation of the Armenian Genocide and the 75th anniversary of the end of World War II.

During a visit to Armenia on May 6, 2019, Milan Štech stressed that the adoption of a resolution condemning the Armenian Genocide is on their agenda.

"I am convinced that what happened in the Ottoman Empire in 1915 was a genocide," Štech said, adding that he would work hard for the Czech Senate to accept that fact.

The Senate of the Czech Republic unanimously adopted a resolution on the 75th anniversary of the end of World War II and the atrocities committed against humanity during the two world wars, including the condemnation of the Armenian Genocide," reads the text of the resolution.

In April 2017 the Chamber of Deputies of the Czech Parliament approved a resolution, condemning the genocide of Armenians and other religious and national minorities in the Ottoman Empire during the first World War.

The Armenian Council of Europe welcomed the resolution and urged the few European nations that have not recognize the Armenian Genocide to do so.

Turkey has reacted angrily to the Czech Senate Resolution recognizing calling it 'Null and Void'.

"Twisted mentality built on the one-sided baseless discourses which damaged" the relations of the two countries in 2017 is still effective in the Czech Republic, said the Turkish Foreign Ministry in statement.

"Attempts to define a historical issue in line with politics and the interest of certain circles cannot be accepted," the ministry said.

"This resolution, which we deem null and void, is nothing but futile attempts of those who are trying to rewrite history in the pursuit of their daily political interests," said the statement.

Armenia Returns Citizens from Russia, Turkey and United States

YEREVAN — 168 Armenian citizens have been transported from Turkey to Armenia via Georgia on 4 buses amid the coronavirus pandemic on May 22.

The Embassy of Armenia in Georgia said it had negotiated with Georgian authorities to be provided with a corridor.

The Armenian Embassy in Georgia took care of food provision, disinfection and transportation up to the Bagratashen checkpoint in Georgian territory.

On May 23, 104 citizens, including 29 children, were returned to Armenia from Krasnodar International Airport on a flight provided by Armenian Government.

Priority for returning to Armenia was given to RA citizens, disabled people, returnees and conscripts who were previously registered and had children.

Also on May 23 a group of 52 people returned from the United States to Armenia with transit in the Netherlands.

Consul Davit Mirzakhanyan, in collaboration with the Consulate General of the Republic of Armenia in Los Angeles met them at the Amsterdam airport and provided necessary assistance.

www.massispost.com

Thousands of COVID-19 Cases Unaccounted for, Says PM Pashinyan

YEREVAN -- The number of people in Armenia infected with coronavirus is twice higher than official statistics indicate, Prime Minister Nikol Pashinyan said on Wednesday.

The Armenian health authorities have reported 7,774 coronavirus cases by Wednesday. About 5 percent of them were registered on Tuesday, a further indication that the virus is continuing to spread rapidly in the country of about 3 million following the recent lifting of a nationwide lockdown.

The Ministry of Health reported on Wednesday morning that seven more people died from COVID-19 in the past day, raising the official death toll to 98. It said five other infected citizens died as a result of other, chronic illnesses. The number of such fatalities thus rose to 44.

"There are now thousands of people in the country infected with coronavirus who do not even know that they are carriers of the virus," Pashinyan told a cabinet meeting held later in the day.

Pashinyan said that countries around the world are able to register less than half of COVID-19 infections. "Therefore, if there are 7,000 confirmed cases in Armenia now, it means that there are 14,000 carriers of the virus [in reality,]" he said, adding that the vast majority of them are asymptomatic and unaware of being infected.

The daily numbers of new COVID-19 infections and deaths have increased steadily and significantly since the Armenian government began lifting in mid-April lockdown restrictions imposed in late March. All sectors of the Armenian economy were allowed to resume their work by May 10.

Despite what Pashinyan described as a "quite severe situation," the government has signaled no plans to again restrict people's movements and shut down much of the economy.

The prime minister again insisted on Wednesday that the spread of the virus can be halted if Armenians frequently wash hands, wear face masks and practice social distancing. He reiterated that "individual responsibility" of citizens remains the government's "principal tool" for tackling the disease.

Pashinyan also reaffirmed his pledges to toughen the enforcement of safety rules set by the authorities for people, businesses and other entities.

A senior official attending the cabinet meeting told him that Armenia's Health and Labor Inspectorate has already ordered this week one-day closures of some 290 cafes, restaurants and other business not complying with the rules. For their part, the Armenian police claimed to have fined or reprimanded hundreds of people who did not wear masks on buses and other enclosed spaces.

Arrest Warrant Sought for Former Oligarch

YEREVAN -- A law-enforcement body has asked a Yerevan court to allow it to arrest Ruben Hayrapetyan, a wealthy businessman linked to Armenia's former leadership, on kidnapping and assault charges.

The Investigative Committee indicted Hayrapetyan, his son Rafik and four other persons earlier this month. It claimed tha in 2016 they kidnapped and systematically beat up the chief manager of a Hayrapetyan-owned resort who allegedly misused more than 52 million drams ($108,000) borrowed from a commercial bank controlled by the feared tycoon.

A statement released by the committee said the manager, Hayk Shahnazaryan, was held in captivity for three weeks before handing over about $50,000 worth of cash, cars and jewelry items to his kidnappers. It said the latter also forced him to give up a house belonging to his grandmother.

Hayrapetyan fled from Armenia in March and, according to the Investigative Committee, is currently in Moscow. A spokeswoman for the committee, Rima Yeganian, said on Wednesday that during a recent phone conversation with an investigator he claimed to be unable to return to Yerevan because of the coronavirus pandemic.

The Crisis in Lebanon Our Commitment

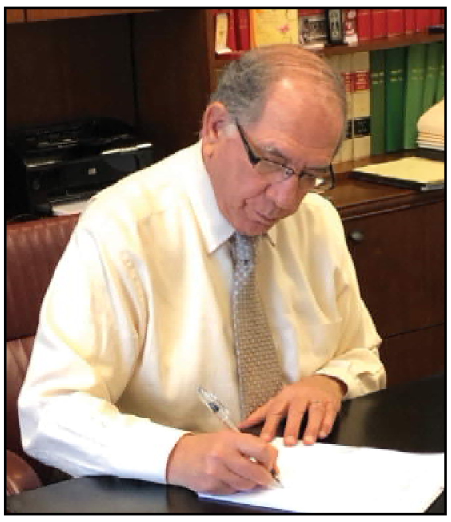

"Perfect love casts out all fears."
1 John 4:18

Our communities in Lebanon are facing existentialist threats.

And this time it's not the indiscriminately flying bullets.

It is poverty, unemployment, loss of jobs, layoffs, bankruptcies or half a salary that has surrendered its purchasing power.

It's COVID-19, liquidity crunch, political upheaval and vanished opportunities.

Our people are industrious, workaholic and can turn the stone into bread.

But when calamity hits on all fronts paralyzing a region because of persistent fear of violence, exasperated by inability to access one's own resources, compounded by an unknown and unseen vile, the result is an unimaginable and catastrophic collective punishment.

That is what our communities are facing today in the Near East, especially in Lebanon.

Imagine, a lockdown partially lifted, allowing schools to open but parents fretting, because they cannot afford any tuition any more.

Imagine teachers being paid half a salary while the cost of essential goods has tripled.

This is not the Dark Ages nor the lurid Ottoman Empire.

It is the 21st Century so sanguinely welcomed.

The situation is grim and even the short term need is unimaginably immense.

We have no choice but to reach out, cast out all fear, inject hope and resuscitate.

God has called us to implore "perfect love to cast all fear." Fear held off and hopelessness cast away bring chances of revival closer to reality.

I ask that you join us in our efforts and support the Armenians in Lebanon through a reputable channel of your choice or AMAA's mission (AMAA 31 W. Century Rd., Paramus, NJ 07652) to sustain the health, education or mere life of the communities in the Near East.

Your generous gift will help win the battle of survival in Lebanon.

Zaven Khanjian
AMAA Executive Director/ CEO

Armenian Church in Istanbul Attacked, Cross Ripped Off

ISTANBUL (Armradio) — The Surp Grigor Lusavorich (St. Gregory the Illuminator) Armenian Church in Istanbul's Scutari district has been attacked, Ermenihaber.am reports.

According to the source, on May 23, an unknown person brutally ripped off a cross from the church door. The moment of the attack was caught on cameras.

The church leadership has issued a statement on the incident, noting that a complaint has been filed with the police.

A new cross has been placed on the gate.

The incident comes weeks after an attack on an Armenian church in Istanbul's Bakirkoy district.

European Court Condemns Azerbaijan

Continued from page 1

to a higher rank in the Azeri military during a public ceremony and praised as a national hero by Azeri dictator Ilham Aliyev.

In the case, Makuchyan and Minasyan v. Azerbaijan and Hungary, the ECHR ruled that Azerbaijan violated Article 2 (right to life) and Article 14 (prohibition of discrimination) of the European Convention. The plaintiffs sought legal action against Aliyev's pardon of the killer after he was extradited to Azerbaijan and pardoned.

The suit was brought forth in 2013 by Hayk Makuchyan, another participant of the NATO program whom Safarov attempted to murder with the same axe and Samvel Minasyan, the uncle of the slain Lieutenant.

The plaintiffs appealed to the ECHR to rule that the Azerbaijani and Hungarian governments' actions violated several articles of the European Convention on Human Rights and requested that the killer's pardon be revoked. One of those articles upholds a person's right to life and while another forbids any ethnic or religious discrimination.

With its decision, the ECHR declared the Azerbaijani government's actions amounted to the "approval" and "endorsement" of a "very serious ethnically-biased crime" and violated the European Convention by freeing the killer Safarov after extraditing him to Azerbaijan.

"Nevertheless, it turned out that there was no justification for the fact that the Azerbaijani authorities did not ensure that Ramil Safarov served his sentence, leaving him unpunished for a serious hate crime," the ECHR verdict notes. The court added that Azerbaijan had no justification in the actions they took to protect the killer whose heinous hate crime was racially motivated.

"Quite apart from his pardon, the Court is particularly struck by the fact that, in addition to immediate release, upon his return to Azerbaijan [Safarov] was granted a number of other benefits, such as salary backpay for the period spent in prison, a flat in Baku and a promotion in military rank awarded at a public ceremony," reads the ruling.

"In addition, the Court finds particularly disturbing the statements made by a number of Azerbaijani officials glorifying [Safarov,] his deeds and his pardon. It also deplores the fact that a large majority of those statements expressed particular support for the fact that [Safarov's] crimes had been directed against Armenian soldiers, congratulated him on his actions and called him a patriot, a role model and a hero," it says.

The ECHR also ruled that Azerbaijan should pay plaintiffs Makuchyan and Minasyan around £15,000 in legal fees incurred during the trial. The plaintiffs had not requested any monetary compensation.

In a 2017 report, the Organized Crime and Corruption Reporting Project (OCCRP) revealed that from 2012 to 2013, more than $9 million was transferred to Hungarian bank accounts of an offshore company owned by the son of a senior Azerbaijani government official. The report showed that the first $450,000 cash transfer was carried out in July 2012, one month before Safarov's extradition.

The OCCRP report titled "The Azerbaijan Laundromat" claimed that Azerbaijan's ruling elite used a $2.9 billion slush fund to pay off European politicians, buy luxury goods, and launder money in 2012-2014.

Hungarian Foreign Minister Peter Szijjarto strongly denied any connection between the cash flows and the scandalous extradition. Hungary's controversial Prime Minister Viktor Orban visited Baku in June 2012.

Yet the ECHR's decision further stated that the Hungarian government was absolved of any violations for their lax behavior against Azerbaijan's extradition since they had no knowledge of Baku's decision to pardon the killer, in spite of heavy opposition by the Armenian government.

Safarov's release provoked a furious reaction from Armenia and strong international criticism including Armenia suspending diplomatic ties with Hungary in protest.

Armenia's Ministry of Foreign Affairs issued a statement viewing the "ruling of the ECHR as a demand addressed to the authorities of Azerbaijan to restore justice in the dreadful murder of Gurgen Margaryan and end its racist policy towards Armenians. To this end, the Republic of Armenia will make consistent efforts in the relevant international bodies.

"The release of convicted murderer Ramil Safarov by the decree of the President of Azerbaijan and his glorification is a disrespect and affront to the standard of civilization and human dignity." the statement continued. "Today, when those actions received their legal assessment, we more than ever are determined to prevent hate crimes and protect the security of the Armenian people in the region."

NATIONAL NOTARY ASSOCIATION
MEMBER
National Notary Association
Notary Public
Garine Depoyan
626-755-4773
554 N. Chester Ave Pasadena, Ca. 91106
ghdepoyan@gmail.com

Digital Transformation Project for Creating Virtual Exhibition at the Matenadaran Equipped with Modern Technologies

Description of the Project

The Mesrop Mashtots Matenadaran is one of the biggest centers of Armenian and international written heritage in the world. It is not only an exclusive institution of preservation, study, and restoration of ancient manuscripts, but also a unique institute-museum which has become one of the landmarks and symbols of Armenia. It has one of the richest collections of Armenian medieval manuscripts, old printed books, and archival documents. More than 20,000 manuscripts are stored here, including manuscripts in foreign languages: Persian, Arabic, Ottoman, Syriac, Ethiopian, Latin, Greek, Georgian, Hebrew, Old Slavonic, etc., comprising all fields of medieval art and science.

Today, the Matenadaran is the most famous and popular place for thousands of tourists visiting Armenia. Having more than 100,000 visitors a year from around the world, one of the main tasks of the Matenadaran is to organize presentable and meaningful exhibitions, which has recently been equipped with modern technologies and devices, making the presented exhibits more engaging and up to date.

We planned to welcome our visitors with a number of interesting innovations in the near future, but due to the pandemic situation we were obliged to reconsider our strategy and think of providing solutions more quickly and in accordance with the requirements of the day, focusing on the Matenadaran Digital Transformation Project. It will allow visitors from all over the world to visit the Matenadaran on an online platform, thus keeping the doors of the treasury of Armenian culture open to the general public.

The visitors of the Digital Matenadaran will have the opportunity to enter the institute-museum at their most convenient date and time, get acquainted with the manuscript heritage stored there in a more accessible and meaningful way and navigate in the wonderful domain of miniatures through modern technologies and installations. All this will be accompanied by relevant descriptions in different languages and Armenian medieval music. The illustrated pages of manuscripts will be digitized in high resolution, giving the opportunity to present them in large sizes, as well as to create holographic images and animations.

The project will be an important milestone, allowing us to show the exhibition halls and museum collections, as well as certain departments of special interest, including depositories, laboratories of restoration, and others, to the public in a more attractive way, which would have been impossible in case of their physical visit.

The Matenadaran is a well-established museum-institute in the world and the interest towards it grows day by day. This project is important first and foremost to be on par with latest trends, as all leading museums of the world have currently organized virtual tours (with video and audio guides).

Expected results

- Recreate the website of the Matenadaran with a digital platform representing the institution.
- Create a powerful and high quality service network through a secure server block.
- Enrich the digital database of manuscripts kept at the Matenadaran, ensuring the storage of manuscripts in the cloud, as well as their fast and high-quality maintenance.
- Increase people's awareness about the Matenadaran as one of the most important center of Armenian manuscript heritage, while simultaneously introducing the Armenian writing art in general, and the peculiarities of Armenian miniature art and schools, et
- Correspond to international museum standards and best practices.
- Popularize throughout the world one of the exceptional manifestations of the Armenian medieval art – the rich writing art, which we are all proud of.

We look forward to the support and direct participation of honest and culture-loving representatives of our people in this project. The Matenadaran is first and foremost a repository of spiritual treasures and sacred manuscripts, a temple of national culture for successive generations. Rest assured that the seeds you sow for Matenadaran will grow and multiply, making you and your family part of Armenia's growing national legacy.

We express our deepest gratitude to all supporters and donors who in these uncertain days stood and will always stand by the Matenadaran, the symbol of eternity of the Armenian people.

Sevag and Jackie Ajemian Provide Scholarship and Employment Opportunities to AUA Students

YEREVAN — As both donors and employers, Sevag and Jackie Ajemian's commitment to Armenia and the American University of Armenia (AUA) is intertwined with their daily lives. They recognize the high quality of education that AUA provides, thus hiring AUA students to work in their Globanet office in Yerevan. As annual scholarship program supporters, they directly impact the lives of Armenian youth studying at AUA.

Sevag is the President and CEO of the software company Globanet, which he founded in 1996 after graduating from USC. Globanet is a premier provider of email archive migration, compliance, and eDiscovery solutions. He later expanded Globanet's services to Armenia to provide new job opportunities and spur economic growth in his beloved homeland.

"I realized early on that there was a shortage of software programming talent, and I felt the country could benefit from people who are in the computer science and engineering fields," Sevag says. "I had noticed in my own team and other teams that females were especially enthusiastic to join software development, and I wanted to further encourage that enthusiasm."

In December 2018, Sevag and Jackie Ajemian committed to contributing to AUA's scholarship program in support of a female enrolled in the Zaven & Sonia Akian College of Science and Engineering. The first recipient of their scholarship support was Armine Papikyan, a freshman student from Gyumri studying data science. "I was so impressed by Armine; her story, her background, and her enthusiasm to learn and explore the world," recalls Sevag, reflecting on meeting the scholarship recipient. "I was treated with such professionalism that I could barely hold back my enthusiasm and emotions."

The Ajemians have pledged to continue their annual scholarship support which will provide funding for Armine to complete her undergraduate degree and lead her into a promising future for herself. "Sevag and I want to do our best not only to contribute economically to Armenia's workforce, but also to help the next generation receive the education they need to succeed and lead Armenia to become the next technology cluster in the world," says Jackie.

Sevag and Jackie named the scholarship in memory of Sevag's father, Bedros Karnik Ajemian. A scholarship at AUA is a great way to honor a loved one. "In Beirut my father was sponsoring the education of others. When he passed away a couple of years ago, I decided to follow in his footsteps and support students in financial need through scholarships. Naming the scholarship in his honor was very meaningful," Sevag says. Through this named scholarship sustained by his son and his daughter-in-law, Bedros Karnik Ajemian's legacy will live on at AUA, empowering many Armenian students through the gift of education.

Petros Mkheyan, who serves as a Software Developer at Globanet's Yerevan Office, is a sophomore student at AUA from Gyumri studying computer science. He completed his military service in Artsakh in 2018 and is now continuing his education along with working. "The dedication to school and his work that Petros has is just amazing," says Jackie.

The Ajemians are generous contributors in promoting AUA's mission through scholarship support and creating jobs. With such win-win solutions, employers are counting on AUA graduates to excel in the workplace. The Ajemians continue to promote AUA in preparing future leaders to enter the workforce and contribute to growing the Armenian economy.

Arayik Harutyunyan Sworn in

Continued from page 1

Pashinyan, Speaker of Parliament Ararat Mirzoyan, 3rd President of Artsakh Bako Sahakyan, 2nd President of Artsakh Arkady Ghukasyan, Archbishop Pargev Martirosyan, lawmakers, members of government, and Defense Army's top commanding staff.

Primate of the Artsakh Diocese Archbishop Pargev Martirosyan delivered his blessings during the special session.

Arayik Harutyunyan was elected President of Artsakh in the second round of the presidential election held on April 14.

Ժողովուրդների «Հայր» Ստալինի Յոբելեանը
Հայրիկիս՝ Յակոբ Անասեանի Յիշատակին, Ծննդեան Օրուայ Առթիւ

ՀԵՆՐԻԿ ԱՆԱՍԵԱՆ

1947 Թուականի դրամափոխութիւնից յետոյ, Խորհրդային երկրի «Հայր» Ստալինը յաջորդաբար, մի քանի տարի շարունակ, լայն սպառման ապրանքների, ի մասնաւորի սննդամթերքի գների իջեցում էր իրականացնում, որը, թէեւ հիմնականում ոչինչ չէր փոխում ժողովրդի կենսամակարդակի մէջ, այնուայնդերձ մեծ խանդավառութիւն էր առաջ բերում ողջ երկրի լայն շրջանակներում:

1949-ը Թուականը մեծ իրադարձութիւնների տարի էր: Հայրիկս գնում-գալիս էր՝ չգիտէինք թէ ուր, բայց գնալով մռայլ տեսք էր ստանում Նրա դէմքի արտայայտութիւնը: Մի օր էլ, երբ երկուսով էինք տանը՝ ասաց.

*- Հենրիկ, տղաս, ես այսօր երեկոյեան կարեւոր տեղ եմ գնալու, եթէ պատահի, որ մէկ-երկու օրից չվերադառնամ, երրորդ օրը, ա՜յ... էն նկարի ետեւում մի ծրար կայ,- ցոյց տուեց Ֆրանսիայից բերած, պատից կախուած (*Այդ նկարը ներկայիս ամրացուած է իմ աշխատասենեակի Հարաւային պատին,- ՀԵՆ. Ա.*) նկարը եւ ասաց.*

- Երբ մի քիչ էլ մեծանաս, առանց բացելու ծրարը, ինչ որ ձեւով կ'ուղարկես արտասահման: Հարց չտաս: Խօստացիր, որ մօրդ եւ եղբօրդ ոչինչ չես ասի այս մասին:

Անշուշտ խոստացայ, սակայն տարակուսանք ապրեցի այն մտածումով, թէ ինչո՞ւ հայրս իմ տասնութ տարեկան աւագ եղբորս չի վստահում նման կարեւոր յանձնարարութիւն, այլ վստահում է ինձ՝տասներկուամեայ մանչուկիս:

Հետագայում՝ ինչա՜րկէ հասկացայ: Եղբայրս միամիտ, ծայրայեղ ազնիւ մի տղայ էր, Ֆրանսիայում ծնուած, նոյնքան ծայրայեղ անփորձ, հազիւ թէ նա կարողանար պահել այդ գաղտնիքը: Մշտապէս ես էի նրան օգնութեան հասնում փողոցային «մարտերի» ժամանակ: Հայրս հիանալիօրէն գիտէր այս ամէնը:

Երրորդ օրը հայրս տուն եկաւ փոքր ինչ պայծառացած: Յստակ էր. ինչ որ բան էր փոխուել նրա կեանքում:

Հետաքրքրութիւնից դրդուած, պատեհ մի ժամի փորձեցի հայրիկիս մատնանշած նկարի ետեւի ծրարը նայել, բայց այնտեղ ոչինչ չկար: Այդպէս էլ, առ այսօր ես չգիտեմ թէ ինչ էր պարփակուած այդ ծրարի մէջ, եւ թէ ինչու էր հայրս մեզնից գաղտնի պահում ծրարի բովանդակութեանը: Հասուն տարիքում անգամ ես ինձ թոյլ չեմ տուել յիշեցնել նրան այդ դէպքի մասին:

Պարզուեց, որ Ակադեմիայի Պատմութեան ինստիտուտի ակադեմիկոսներ Աբգար Յովհաննիսեանն ու Մորուս Հասրաթեանը հետաքրքրուած են եղել հօրս ճակատագրով:

Բազում միջնորդութիւններով եւ իրենց ստորագրութիւններով ամրագրուած երաշխաւորագրերով, նրանք կարողացել էին բացատրել պետական իշխանական մարմիններին (KGB) պատերազմի ժամանակ Նրա գերի լինելու հանգամանքները, եւ Նրա գիտական մեծ պաշար ունենալու փաստը, եւ ըստ այնմ էլ, Նրանց յաջողուել էր աշխատանքի տեղ ապահովել հայրիկիս համար՝ Ակադեմիայի Պատմութեան ինստիտուտում:

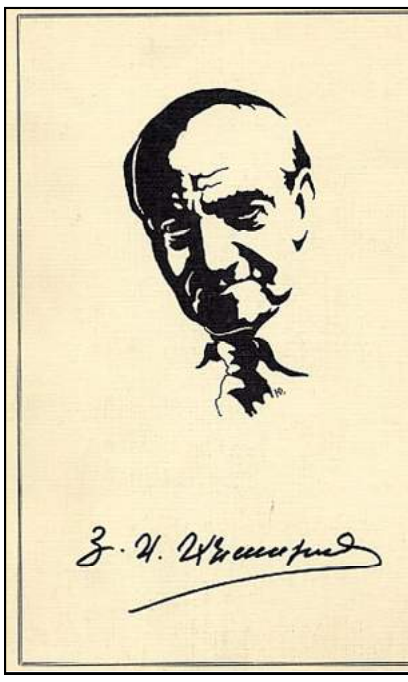

Մօտենում էր «Մեծ առաջնորդ» Ստալինի ծննդեան 75-ամեակը: Ողջ Խորհրդային երկիրը ողողուած էր միլիոնաւոր պաստառներով, թռուցիկներով, Ստալինի մեծադիր նկարներով, քանդակներով, արձաններով:

*Խորհրդային Հայաստանն էլ «որոշել» էր «Պողպատէ մարդուն» (*Գուսան Հաւասու բնութագրումն է,- ՀԵՆ. Ա.*) իր երախտագիտութիւնը յայտնել՝ Երեւանի բարձունքում, Յաղթանակի զբոսայգում կանգնեցնելով նրա վիթխարի արձանը:*

Դեկտեմբերեան այդ ցրտաշունչ օրը, հարիւր հազարաւոր մարդկանց ստիպողաբար տարել էին Յաղթանակի զբոսայգի՝ Ստալինի արձանի բացմանը ներկայ լինելու համար: Հայրիկս էլ, պարտաւորուած, որպէս գիտական մտքի ներկայացուցիչ, պարտաւոր էր ներկայ լինել այդ միջոցառմանը: Ընդառաջելով իմ խնդրանքին, հայրիկս ինձ էլ տարաւ իր հետ:

Երանի տարած չլինէր: Ահաւոր սառնամանիքի պայմաններում, մժեղի պէս իրար գլխի հաւաքուած ամբոխը, ժամեր շարունակ լսում էր «Մեծ Առաջնորդին» աստուածացնելու մէջ մրցումի ելած ճառախօսների հազարումի համեմատութծօիններով լի ելոյթները:

- Հայրի՜կ, ոտքերս սառել են, փայտացել, էլ չեմ դիմանում, արի գնանք,- ասում էի նրան ու հետոն էլ լաց լինում:

- Ոչի՜նչ տղաս, դիմացիր, քիչ մնաց,- անզօրութիւնից չիմանալով ինչ անել,- ասում էր հայրիկս:

Ես այդ ժամանակ չէի հասկանում, թէ ինչու հայրիկըս չէր կարող հեռանալ, երբ այս ծովածաւալ ամբոխի մէջ «շունը տիրոջը չէր ճանաչում.: Այդ յետոյ էր, որ ես հասկացայ, թէ հայրս ինչու չէր կարող միտինգը կիսատ թողնել ու տուն տանել սառնամանիքից կուչ եկած իր տասներկուամեայ որդուն:

Դրանք այն տարիներն էին, երբ մարդիկ վախենում էին նոյնիսկ սեփական տանը իրենց մտքերն ազատօրէն արտայայտել:

Այսօր ծայրայեղութիւն կարելի է համարել այն իրական դէպքերը, երբ որդին մատնում էր հօրը եւ հակառակը: Մարդկանց շուրջը վխտում էին լրտեսները:

Տարիներ անց, հայրիկս պատմում էր իրական մի դէպք, որը տեղի էր ունեցել Ակադեմիայի Պատմութեան ինստիտուտում՝ Ստալինի յոբելեանի օրերին:

Ինչպէս բոլոր հիմնարկներում ու հաստատութիւններում, յիշեալ ինստիտուտում էլ են պատրաստւում ըստ արժանւոյն դիմաւորել Մեծ Առաջնորդի յոբելեանը: Հիմնարկի կուսկազմակերպութեան քարտուղարը կարգադրութիւններ է անում տարբեր պաստառներով, կոչերով զարդարելու համար միջանցքի պատերը:

Քաղաքի յայտնի նկարիչներից մէկը նկարել է Ստալինի դիմանկարը, բաւականին խոշոր իւղաներկ մի նկար, որը պիտի փակցուէր միջանցքի ամենատեսանելի տեղում, որպէսզի ամէն ոք, միջանցք մտնելիս եւ դուրս գալիս տեսնի առաջնորդին:

Հաւաքւում են մի քանի կուսակցականներ եւ որոշում, թէ որտեղ պիտի կախուի Առաջնորդի շքեղ շրջանակով մեծադիր իւղաներկ նկարը: Բերում են մի հին, ձեռքից բաց թողնում նկարը, որի արդիւնքում ջարդուփշուր է լինում գեղեցիկ, թանկարժէք շրջանակը:

- Լսեցի՞ք..., լսեցի՞ք թէ ինչ ասաց..., վրայ է տալիս կուսակցութեան քարտուղարը,- նա մեր մեծ առաջնորդին ասաց՝ «հերդ եմ անիծել»: Բոլորդ լսեցիք, բոլորդ ականատես էք, այդպէս չէ՞...:

Ո՞վ կը համարձակուէր հակառակն ապացուցել, որ բոլորս էլ կարող էինք նման արտայայտութիւն թոյլ տալ առանց որեւէ մէկին նկատի ունենալու, երբ հանկարծակի, անիմաստ ցաւի տէր ենք դառնում, կամ ինչոր մի բան մեր ուզածի պէս չի ստացւում:

- Պարոն Սաղաթէլեան..., ուզում է ինչ որ բան ասել մի բուռ դառած մտաւորականը, բայց նրան ընդհատում է կուսակցութեան քարտուղարը.

- Ի՞նչ Պարոն, ընկեր Զամչեան, դուք դեռ Նեղոսի ափի՞ն

կոտրած-թափած աստճան: Կերածխմած ներկաներից ոչ ոք չի համարձակւում նրա վրայ բարձրանալ:

- Կանչէք Զամչեանին, նա թեթեւ է, իր համար հեշտ կը լինի բարձրանալ,- ասում է կուսակցութեան քարտուղարը:

Կանչում են կրտսէր գիտաշխատող եգիպտահայ մտաւորականին: Վերջինս վախով-դողով բարձրանում է օրորուող աստիճանի վրայ եւ փորձում երկաթէ կեռի վրայ կախել առաջնորդի նկարը: Մի քանի անյաջող փորձերից յետոյ, յանկարծ ձեռքից բաց է թողնում նկարը, որն ընկնում է ծնկի վրայ՝ ամեհի ցաւ պատճառելով իրեն:

-Վա՜խ..., հերն եմ անիծեր..., աս ի՜նչ սոսկալի ցաւ է,- անգիտակցաբար ձեռքը տանելով ծնկին,- ասում է խեղճ մտաւորականը եւ

էք..., աշխատում էք մի գիտական հիմնարկում եւ դեռ չէք սովորել «ընկեր» ասել: Լաւ, թողնենք այս ամէնը եւ անցնենք գործի: Ընկեր Մովսիսեան,- դիմելով իր օգնականին՝ շարունակում է իր խօսքը կուսքարտուղարը,- շտապ կուսակցական ժողով հրաւիրէք՝ քննելու համար ընկեր Զամչեանի հարցը:

- Ընկեր Սաղաթէլեան, ի՞նչ հարց կ'ուզէք քննել, ես ի՞նչ յանցանք գործած եմ: Սովորական, ժողովրդական արտայայտութիւն է, ամէն մարդ կը գործածէ՝ «Հերն եմ անիծեր», «Խերն եմ անիծեր», երբ հանկարծակի, անսպասելի ցաւ մը կ'զգայ, կամ որեւէ դէպքէն յուսախաբ կ'ըլլայ: Խօսք էր՝ անցաւ, գնաց: Ինչո՞ւ պատմութիւն կը շինէք:

- Հլա մի սրան լսէք ընկեր-

Շար.ը էջ 18

Պատանիի մը Տպաւորութիւնը
Տ.Տ. Գարեգին Ա Կաթողիկոս Յովսէփեանց Վտանգալից Ճամբորդութիւն Դէպի Անթիլիաս 1945 Յունուար-Մարտ

ԴՈԿՏ. Տ. ԶԱՒԷՆ Ա. ՔՀՆՅ. ԱՐԶՈՒՄԱՆԵԱՆ

Համաշխարհային Բ Պատերազմը

Համաշխարհային Երկրորդ Պատերազմի վտանգալից օրերուն, ուղիղ երկու ամիս տեւողութեամբ, 1945 Յունուար 21-էն Մարտ 23, մեր նախորդ սերունդի մեծանուն Հայրապետ Տ.Տ. Գարեգին Ա Յովսէփեանց ծովու ճամբով Նիւ Եորքէն Լիբանան պիտի մեկնէր որպէս Ընտրեալ Կաթողիկոս Մեծի Տանն Կիլիկիոյ, 1938 թուականէն ի վեր վարելէ ետք Ամերիկայի Արեւելեան Թեմին Առաջնորդութիւնը: Առաջին ամսուն տաժանելի ճամբորդութիւն մը վերապահուած էր Մեծ Հայրապետին որուն կ՚ընկերանար Դերենիկ վարդապետ Փոլատեան, որ իր ուսման աւարտին կը վերադառնար Անթիլիաս: Երկրորդ ամսուն Հայրապետը ցամաքի ճամբով եւ խաղաղ պայման- ներու մէջ հայ գաղութներ այցելելէ ետք կը հասնէր Անթիլիաս:

Պատերազմի արհաւիրքի այդ օրերուն երկուքը կը բարձրանային Ուաշինկթըն Օլսթըն անուն բեռնատար շոգենաւը կտրելու համար Ատլանտեան ովկիանոսն ու Միջերկրական ծովը, մինչ Նիւ Եորքի նաւամատոյցը ողջերթի եկած էին Տիրայր Արքեպս. Տ. Յովհաննէսեան, Թեմական իշխանութեանց վարչականներն ու հայահոծ բազմութիւն մը: Յարմարութիւններ չունեցող եւ պատերազմին ենթակայ ըլլալու նաւը արկածալից եւ երկար մէկ ամսուան ճամբորդութիւն մը կը վերապահէր 78-ամեայ Հայրապետին եւ իր ընկերակից վարդապետին, որոնց փոքրիկ սենեակ մը տրամադրած էին շոգենաւի սպաներու յարկաբաժնին մէջ: Շոգենաւը մաս կը կազմէր 86 այլ շոգենաւերու խումբի մը՝ բոլորն ալ զինուոր եւ զինամթերք փոխադրող:

Յունուար 26-ի Սաստիկ Ալեկոծութիւնը Հայրապետին Աղօթքը

Շոգենաւին վրայ կային նաեւ օտար հոգեւորական մը եւ երկու սուսուցիչներ որոնք դէպի Միջին եւ Ծայրագոյն Արեւելք կը ճամբորդէին: Գարեգին Ընտրեալ Կաթողիկոսը անոնց կողմէ ճանչցուեցաւ որպէս «սուրբ մարդ» երբ լսեցին անոր «Պահպանիչ» աղօթքը հայերէն եւ անգլերէն լեզուներով որպէս Աստուծոյ Պահապան Աջը թշնամի հաւանական թնդանօթներուն դէմ: Յունուար 26-ի Ուրբաթ օր, կը գրէ Դերենիկ վարդապետ իր «Յուշեր»ուն մէջ, ճամբորդներ սաստիկ ալեկոծութեան մատնուեցան, նաւեր իրար բախեցան, եւ նոյնիսկ «մեր շոգենաւը իր ետեւի նաւուն զարնուելով գէշ կերպով վնասուեցաւ»: Իսկ Փետրուար 5-ին աւելի վատը պատահեցաւ, երբ Ատլանտեան ովկիանոսի վրայ թշնամի ընդծովեաներ յարձակում գործեցին Ուշինկթըն Օլսթըն «մեր շոգենաւին վրայ»:

Գարեգին Հայրապետ մտահոգուած իր ձեռքի պայուսակէն փոքրիկ ձեռագիր մատեան մը եւ վարդապետական խաչը հանելով՝ «սրանց հետ միասին իջնեմ ովկիանոսի անդունդը» կ՚աղօթէր: Ամենուրեք իրարանցում, հրացանաձգութիւն եւ սարսափ կը տիրէր այդ օր, եւ սակայն կէսօրուան ժամուն ժամանակաւոր կերպով խաղաղութիւն տիրեց, եւ գիտնական, ու ձեռագրագէտ բանասէր «Սրբազանը ամբողջ օրը գրչագիր մատեանը ձեռքերուն մէջ կը թղթատէր ու կը կարդար»: Հրաշագործ Հայրապետի աղօթքով շոգենաւը պիտի հասնէր Ճիպրալթարի նեղուցը ուրկէ ապահով պիտի անցնէին Միջերկրական ծով:

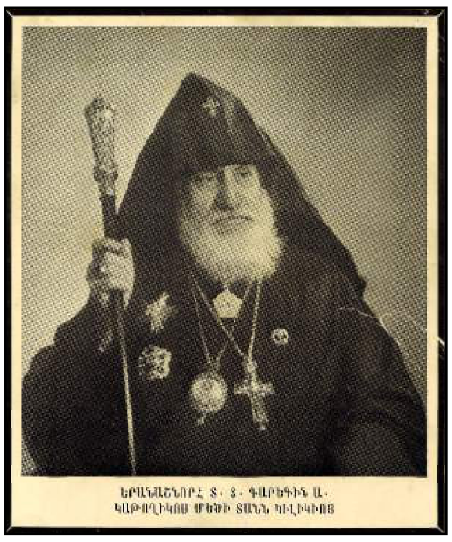

Փետրուար 8 Վարդանանց Տօն

Վարդանանց Հինգշաբթի օրը վերջապէս շոգենաւը Ճիպրալթարի նեղուցէն դէպի Միջերկրական ծով պիտի անցնէր, այս անգամ միայն իրենց շոգենաւով առանձինն, քանի միւս նաւերը այլ ուղղութեամբ երթալով բաժնուած էին խումբէն: Այդ պատճառով, կը գրէ Դերենիկ վարդապետ, ճամբորդներուն պաշտօններ տրուեցան ինքնապաշտպանութեան համար: Դերենիկ վարդապետի պաշտօնն էր «արագահարուածը փամփուշտով լեցնել», իսկ Հայրապետին կը մնար աղօթել Տիրոջ ողորմութիւնը հայցելով: Նոյն օր Վարդանանց յիշատակին, Հայրապետն ու վարդապետը «Նորահրաշ» շարականը երգեցին եւ գոհաբանական աղօթք մատուցին զինուորներուն եւ ճամբորդներուն ներկայութեան, որոնց Դերենիկ վարդապետ իր կազմած հայերէն եւ անգլերէն համառօտ աղօթագիրքէն օրինակներ բաժնեց անոնց: Ամերիկացի քարոզիչը «Աստուած լսեց հայոց ծերունի արքեպիսկոպոսին աղօթքը» ըսելով անվտանգ անցած էին երկար եւ վտանգալից օրերէն, երբ շոգենաւը Ալճերիոյ Օրան նաւահանգիստը մնաց երեք օր:

Գիտնական Գարեգին Հայրապետը այդ անծանօթ քաղաքը իջեցուցին զինուորական ինքնաշարժով ու բարձրացուցին այն լերան կատարը ուր կար Սուրբ Խաչ անունով հին վանք մը: Սրբազանը հետաքրքրութեամբ նկատեց որ ան 14-րդ դարու հայկական տաճարներուն նման կառոյց մըն էր եւ փափաքեցաւ վանքին տանիքը բարձրանալ հակառակ տրուած զգուշացումներուն: Սրբազանը մագլցեցաւ, կը գրէ Դերենիկ վարդապետ, եւ կատարեց իր խուզարկու- թիւնները եւ սպաներու օգնութեամբ ապահով իջաւ վար դէպի շոգենաւը: Մի քանի օրեր ետք, Փետրուար 21-ին, ճիշդ ամիս մը ետք, կը հասնէին Եգիպտոսի Փորթ Սայիտ նաւահանգիստը ուր կը դիմաւորուէին Եգիպտահայ Թեմի Առաջնորդ Մամբրէ Արքեպիսկոպոս Սիրունեանէ որ Ընտրեալ Կաթողիկոսն ու Դերենիկ վարդապետը կ՚առաջնորդէր երկաթուղիի կայարանը ուղղուելու դէպի Գահիրէ, երեք ժամուան գնացքով մը:

Գահիրէի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Եկեղեցւոյ Մէջ Ականատես Պատանիին Տպաւորութիւնը

Փետրուարի կիսուն էր երբ տողերս գրողը, Դանիէլ Արզումանեան, տասնեւմէկ տարեկան պատանի եւ Գալուստեան Ազգային Վարժարանի երրորդ կարգի աշակերտ, մի քանի դասարան- ներու աշակերտութեան հետ միասին Ընտրեալ Հայրապետին ընդառաջ խմբովին եկեղեցի դիմաւորութեան պիտի երթայինք մեր ուսուցիչներուն հետ: Շատ լաւ կը յիշեմ մեր երգի ուսուցիչն ու մայր եկեղեցւոյ դպրապետը Ղազարոս Ղազարոսեան մեզի սորվեցուցած էր «Կիլիկիա» հոգեթով երգը զոր պիտի երգէինք շրջաբակին մէջ Գարեգին Հայրապետի եկեղեցի մուտքին: Կը սպասէինք եկեղեցւոյ բակը, երբ ինքնաշարժերը հասան ու պատկառելի թափօր մը կազմուեցաւ գլխաւորութեամբ Գարեգին Ընտրեալ Կաթողիկոսին, որուն կից Դերենիկ վարդապետն ու քահա-նայից դասը՝ հանդիսաւոր կը յառաջանային դէպի եկեղեցւոյ մուտքը:

Երգեցինք «Երբոր բացուին դռներն յուսոյ» երգը, երբ առաջին անգամն ըլլալով Կաթողիկոս մը կը տեսնէինք, որ եկեղեցի մուտք գործելով եւ Առաջնորդ Սրբազանի բարի գալստեան ջերմ խօսքերով բեմ կը բարձրանար տալու համար իր հայրական պատգամը: Հասակով ոչ բարձր եւ սակայն իր կրակոտ ճառով Հայրապետը կը խօսէր, եւ անշուշտ մենք բան չէինք հասկնար այդ տարիքին: Մտքէս կ՚անցնէ՞ր արդեօք թէ չորսուկէս տարի ետք, 1949 Սեպտեմբերին, իմ քայլերը դէպի նոյն Հայրապետը պիտի ուղղուէին որուն հայրական շունչին տակ ծնկաչոք Անթիլիասի Դպրեվանք ուսանէի եւ Դերենիկ եպիսկոպոս Փոլատեանէ, ճիշդ ինը տարիներ ետք, քահա- նայական կարգ ստանայի Անթիլիասի Մայր Տաճարին մէջ: Նախախնամական կարգադրութիւն իսկապէս:

Դէպի Երուսաղէմ

Մարտ 2-ին Եգիպտահայ ազգայիններ թէ՛ Գահիրէի եւ թէ՛ Աղեքսանդրիոյ մէջ ուր նաեւ այցի գնաց Հայրապետը, Դպրեվանքի սաներու կրթաթոշակներ եւ կանխիկ հանգանակութիւններ կատարելով պատուեցին Նորընտիր Հայրապետը: Գահիրէէն շոգեկառքի գնացքով Գարեգին Արքեպիսկոպոս Յովսէփեանց եւ իր շքախումբը մեկնեցան Երուսաղէմ Սրբոց Յակոբեանց Պատրիարքարան ուր բացառիկ շուքով, Նորընտիր Կիւրեղ Բ Պատրիարքի գլխաւորութեամբ եւ օտար բարձրաստիճան եկեղեցականներու ներկայութեամբ դիմաւորուեցաւ եւ ողջագուրմամբ Պատրիարք Հօր հետ հրաւիրուեցաւ Մայր Տաճարի Աւագ Խորանէն տալու իր հայրական պատգամը: Հանդիպակած կիրակին Վեհափառ Հիւրը ի ժամ սուրբ պատարագի պիտի քարոզէր, եւ երեկոյեան պիտի պատուէին զինք միաբանական ճաշկերոյթով: Կիլիկիոյ Աթոռէն Երուսաղէմ եկած էին Եփրեմ Արքեպիսկոպոս Տոհմունի եւ Զարեհ Ծ. Վրդ. Փայասլեան, որոնք կը դիմաւորէին Հայրապետն ու միաբանակից Դերենիկ վարդապետը:

Նոյն 1945 տարուան աշնան օծեալ եւ գահակալած Տ.Տ. Գարեգին Յովսեփեանց Կիլիկիոյ Կաթողիկոսը Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածին պիտի մեկնէր նախագահելու Տ.Տ. Գէորգ Զ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի ընտրութեան եւ անձամբ օծելու զինք: Նոյն օրերուն Մայր Աթոռի մէջ նորընտիր Կաթողիկոսի ձեռամբ եպիսկոպոս պիտի ձեռնադրուէր Պատրիարք Տ. Կիւրեղ Ծ. Վարդապետ Իսրայէլեանը տաս ընծայացուներու հետ միասին: Գարեգին Հայրապետ ցաւօք սրտի Անթիլիասի Մայր Տաճարին մէջ պիտի կատարէր Կիւրեղ Պատրիարքի վերջին օծումը չորս տարիներ ետք երբ Պատրիարքը կանխահաս տարիքի մէջ կը վախճանէր Պէյրութի մէջ, եւ դէպի Երուսաղէմ յատուկ ճամբորդութեամբ եւս պիտի նախագահէր թաղման կարգին:

Ժամանում Կիլիկեան Աթոռ

Երկու լման ամիսներու յոգնեցուցիչ ճամբորդութենէ ետք 1945 թուի Մարտ 23-ին Գարեգին Ընտրեալ Հայրապետը Հայֆայէն դէպի Լիբանան ցամաքի ճամբով Անթիլիաս կը հասնէր հայրապետական օծում եւ գահակալութիւն ստանալու համար: Սահմանագլխին դիմաւորութեան եկած էին Լիբանանի Թեմին Կաթողիկոսական Փոխանորդ Արտաւազդ Արքեպս. Սիւրմէեան, հայ երեսփոխաններ, եւ կեդրոնական վարչութեան կրօնական եւ աշխարհական անդամներ, մամուլի, կուսակցութեանց, կրթական եւ ՀԲԸ Միութեան ներկայացուցիչներ: Աւելի քան 1000 ինքնաշարժներու թափօրով Հայրապետը Պէյրութ կը հասնէր, եւ անցնելով հայահոծ թաղերէն Անթիլիաս կը հասնէր եւ կը դիմաւորուէր Աթոռին Տեղապահ Խադ Արքեպիսկոպոս Աջապահեանի եւ միաբանութեան կողմէ:

Գարեգին Հայրապետը Սուրբ Գրիգոր Լուսաւորիչ Մայր Տաճար մուտք կը գործէր «Հրաշափառ»ի երգեցողութեամբ եւ Տեղապահը իր եւ միաբանութեան ջերմ զգացումները յայտնելով կ՚ըսէր «տարիներու երկար սպասումէ յետոյ վերջապէս Ձեր Բարձրաշնորհ Սրբազնութեան ներկայութիւնը մեր մէջ անպատում եւ անսահման ուրախութեամբ կը լեցնէ մեր սրտերը», հրաւիրելով զինք «թագաւորելու ոչ աւերակաց վրայ եւ ոչ ալ ջախջախուած Աթոռի վրայ, այլ աստանդական թափառումէ ետք ինքզինք վերագտած Անթիլիասի ծովափին վրայ, յաջորդելու Սահակ, Բաբգէն, եւ Պետրոս մեծագործ եւ շինարար Հայրապետներուն»:

ՄԱՍԻՍ
ԱՄԵՆԱՎՍՏԱՀԵԼԻ ԱՂԲԻՒՐԸ ՀԱՅՐԵՆԻ ԼՈՒՐԵՐՈՒ

Ուր ալ գտնուին
աշակերտները…
Մեր դասերը եւ մեր սիրտերը
միշտ ձեզի հետ են:

CTA CALIFORNIA TEACHERS ASSOCIATION

cta.org

«Ակնթարթներ» Պէպօ Սիմոնեանէն (Ա.)

ԱՒԵՏԻՍ ՌԱԶՄԻԿ

2012-ին, Պէյրութի մէջ լոյս տեսաւ 324 էջանի հատոր մը՝ «Ակնթարթներ-Մարդու Եւ Կեանքի Առօրեայէն» վերնագրով: Հերթական գիրքը բազմաբեղուն մտաւորական Պէպօ Սիմոնեանի գրիչէն:

Հատորը արձակ էջերու ժողովածու մըն է, ուր մէկ կողքի տակ 40 գրութիւններ են պարփակուած: Հրապարակագրութեան մօտեցող, կեանքի թոհուբոհէն քաղուած այդ «ակնթարթներ»ը, ընդհանրապէս գրուած են 1985-էն 2005 թուականներուն: Ինչպէ՞ս բնորոշել հատորը.- յուշե՞ր, մտորումնե՞ր, խոհ՞ր, տագնապնե՞ր. բոլորը միասին՝ հաւանաբար:

Դիպուկ է հատորին վերնագիրը՝ «ակնթարթներ»: Եւ ի՞նչ է իւրաքանչիւր մարդու կեանքը՝ եթէ ոչ երկարատեւ կամ կարճատեւ անդադրում ակնթարթներու շղթայ մը, ուր արցունք եւ ժպիտ, խինդ ու կսկիծ, յաջողութիւններ եւ սայթաքումներ, ակամայ դիպուածներ եւ միտումնաւոր դէպքեր, յուսավառութիւններ եւ յուսախաբութիւններ կը հրմշտկեն զիրար: Անոնց շարանովն է որ կը հիւսուի անհատի մը կեանքը: Կենսապատումի մը տող առ տող շարադրուած էջերն են այդ անխուսափելի ակնթարթները, անոր քաղցր կամ դառն առէջները:

Պէպօ Սիմոնեանի մեզմէ բաժանման 5-րդ տարելիցին առթիւ, երբ յետահայեաց ակնարկով մը կ՛ուզենք վերյիշել զինք, պիտի նշմարենք որ արգասաբեր կեանք մը եղաւ անորը՝ իր երփնագոյն կենսագրականով: Բազմաթիւ ոլորտներէ ներս իր ծառայութեան եւ աշխատանքին բերումով, իր հորիզոնական յարաբերութիւններով, տարաբնոյթ մակարդակի մարդոց հետ իր շփումներով, հետզհետէ կուտակուած փորձառութեամբ եւ մարդաճանաչութեամբ անցաւ գունեղ ճանապարհով եւ կերտեց ինքնադրոշմ կեանք մը: Երբ դեգերինք իր գրական թողօնին արահետներով, կը տեսնենք թէ իր գործունէութեան լայնահուն հորիզոնէն ի՞նչեր արձանագրած է որպէս ուսանելի ակնթարթներ: Եւ ինչպէ՞ս չըլլար այդպիսին, երբ որպէս գրող, ուսուցիչ, տնօրէն, գործիչ, ղեկավար, հրապարակագիր, արձակագիր, խմբագիր, գրականագէտ ու մանկավարժ պիտի յարաբերէր է՛ւ աշակերտներու է՛ւ ծնողներու, ազգային դէմքերու եւ հայրենի մտաւորականներու, ժողովուրդի տարբեր շերտերու ներկայացուցիչներու հետ: Ու այդ բոլորը զինք կոփեցին որպէս խոհուն մարդը, հայրենասէրը, զգայուն բանաստեղծը, լիբանանցի պարկեշտ քաղաքացին, ուղղադաւան ընկերվարականը, մարդասէր ու ծանրակշիռ հեղինակութիւնը: Իսկ գրաւոր ձգած ժառանգութիւնը կ՛ապացուցէ, թէ ան հմուտ գրականագէտ էր, մամուլի եւ մշակոյթի սիրահար, մանկավարժութեան տեսաբան եւ կեանքի առօրեան հարազատօրէն քանդակած վկայ:

1966-ին, Մեծ Եղեռնի 50-ամեակէն ետք, որպէս տարագիր հայու արդարաձայն ճիչ, կը գրէր «Մենք՝ Սերունդ Տարագիրե (Իմ սերունդիս).

Աշխարհի ցուրտին ու բորանին դէմ՝

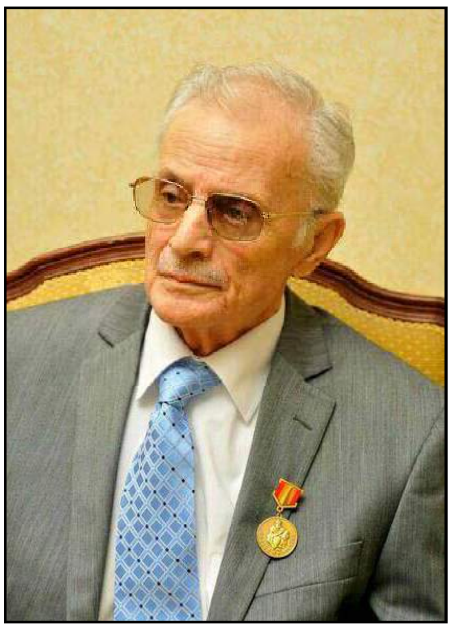

Հայու հաւատքին ջերմութեամբ վառուած,
Ու մեր պատմութեան լոյսերով հարբած,
Մենք՝ պանդխտացած տարագիր կռունկ...
Եւ օտար հողի վրայ աճա~ծ սունկ...
Բայց կանգնած խրո՛խտ, բա՛րձր ու խիզախ,
Օտար լուսնի տակ՝ մեր Լուսնին յառած,
Մե՛նք, չնահանջո՛ղ, չյուսալքուո՛ղ
Յարութեան որո՛տ... յաղթանակի ձա՛յն...
Զայներու դէմ խորք, կանչերուն դէմ տար
Մեր լեզուն աճող սրինգ ու քնար...
Քառուղիներուն Սփիւռքի՝ ինկած
Մե՛նք, հողմացրիւ ոստ՝ սերունդ տարագիր,
Մենք մեր ինքնութեան դրօշին հուրհրան
Տուեր ենք երդում հաւատարմութեան...
Ու դաշտին վրայ մեր հոգիներուն,
Բարձրացուցեր ենք կոթողի նման,
Ոգեղէն Մասիսն որպէս տապանակ
Մեր ուխտին անխախտ ու յոյսին անմար...
Ու պանթէոնին վրայ մեր գիտակցութեան
Քանդակ առ քանդակ կանգներ ենք արձան
Որպէս անխորտակ սուրբ խորհրդանիշ
Մեր գոյատեւման, մեր յաւերժութեան...

Ե՛ւ լիբանանցի եւ հայ մարդու համաձոյլ ապրումով ու երախտագիտութեամբ 1968-ին կը գրէր («Մենք՝ Մայրիներու Զաւակ»).

Մեր եղերաբախտ ու հալածական
Հայրերը սըւաղ երբ դուռդ թակեցին
Երկիր Արեւի եւ Մայրիներու,
Հարազատի պէս... ու մօր պէս բարի...
Սրտով լայնաբաց ու ասպետական
Առիր թեւերուդ տաքցնող ջերմութեան
Եւ կենսանորոգ հովանիին տակ:
Զարկամ ոսոխի եաթաղանէն սուր
Ճողոպրած անո՛ք հայրերը մեր լո՛ւռ

Շար.ը էջ 19

Գլուխը Ինչպէս Փեթակ

Ռ. ԿՈՐԻՒՆ

Պսակաժահրից վարակման մտավախութիւնը զգալի է գրեթէ ամենուրեք, այն երկրներում ուր մուտք է գործել այդ համաճարակը: Արդէն քանի ամիս է շփումները նուազել, հաւաքները առկախուել, ճամբորդութիւնները կասեցուել են եւ այլն, իսկ հեռախօսային եւ առցանցային անփորձանք կապերը դար ու դադար չունեն՝ գործի, աշխատանքի եւ մէկն զմէկու վիճակից տեղեկանալու առումով:

Մի շաբաթ կը լինէր որ բարեկամիցս լուր չունէի, մտահոգութիւնս փարատելու եւ առօրեայ հարցերով կիսուելու նպատակով նրա համարը հաւաքեցի եւ ալօ-ալօ ասելով կապը միացաւ.

-Այ ընկե՛ր-բարեկամ, մի շաբաթ է ո՞ւր ես, ձայնդ չենք լսում, չլինի Տէրը մի՛ արասցէ ապառողջ ես:

-Չէ՛, ընկեր ջան, դեռ սաղ ենք, ինչպէս վախեցրել են, որ տնից դուրս չեմ գալիս, տունն էլ մնալով մտածումների մէջ ընկնելով գլուխս ինչպէս մեղուների փեթակ բզզում է: Էսօր առաւօտեան տեսայ շատ եմ նեղանում, դիմակս հագնելով դուրս եկայ քայլելու, հիմա որ քեզ հետ խօսում եմ, գտնւում եմ Գլենդէլի Բրանդ փարքում (զբօսայգի), մեր տնից մինչեւ այստեղ երկար ճանապարհ է, չեմ իմանում, երբ եմ հասել:

-Ինչպէս թէ չես իմանում:

-Իրօք հէնց էդպէս, քանի որ անընդհատ շուրջս եմ նայել, որ յանկարծ չմօտենամ կամ չդիպչեմ մէկին:

-Միթէ՞ այս դժնի օրերին արտօնուած է փարք մտնել:

-Այս մէկը՝ այո, բայց այլ տեղերինը չգիտեմ, օրը կիրակի լինելով լեցուն է փարքը, շատերի դէմքերին դիմակ, մեքենաների մուտքը արգելուած է, ընտանիքներ սեղանների շուրջը ազատ վայելում են զբօսայգու ծիծաղկուն կանաչութիւնը, կապտաւուն երկինքը եւ գարնանային զովասուն շունչը, այս թովիչ բնութիւնը մարդկանց մագնիսի պէս ձգել է դէպի իրեն մոռանալով քովիդ ու քորոնա գայթաղկիչ վարակները, ինձ թւում է թէ ներկաներից որոշները չեն ըմբռնում նրանց լուրջ վտանգը:

-Որ այդպէս, դու ինքդ չես վախենո՞ւմ այդ մարդաշատ վայրում ես յայտնուել:

-Ճիշտ ես, դեհ ասացի, սիրտս մի տեսակ ճմլւում էր մենակութիւնից եւ ձանձրոյթից, բայց ինձ առանձնացրել եմ մի բարձր տեղում կանաչների մէջից դիտելով դիմակաւորուած բազմութիւնը եռ ու զեռի մէջ:

Դիմակներ բառը լսելով միտքս գնաց դէպի գրող Սամուէլ Բեգլարեանի յօդուածում իմ կարդացած պարբերութեան՝ «Փակվելը դեռ ոչինչ, դիմակներն աւելի զավեշտալի ու խղճատեսք դարձրին բոլորիս վիճակը»:

Սթափուելով շարունակեցի ընկերոջս հետ խօսք ու զրոյցը.

-Այդ վիճակում գոնէ ինձ կը զանգէիր եւ միասնաբար մի բան կը մտածէինք, որպէսզի լիցքաթափուէիր:

-Խելքս չկտրեց, վազ անցիր, արդէն ճամբայ ընկնելու վրայ եմ, նախքան դա, կ՛ուզեմ պատմել Թեհրանի մեր թաղեցի ընկերներից մէկի մասին այստեղ Գլենդէլում: Հա, մի երկու օր առաջ էր, զանգեցի իրեն եւ ինչ լսեցի...

-Ի՞նչ պատահեց, ինչո՞ւ լռեցիր:

-Չեմ իմանում, ճիշտ եմ անո՞ւմ պատմել, ոչինչ, դու հօ օտարական չես, միայն թող անունը չյայտարարեմ:

-Լաւ կ՛անես անունը չտալ, էսպէս աւելի ընդունելի եւ ասեկոսի ենթակայ չի լինի, հաւատացած եմ սրտում պահուած խօսքը գաղտնիք է մինչեւ այն ատեն, երբ չի դրսեւորուել, հիմա ասա, տեսնեմ, ինչ էր պատահել:

-Ընտանիքով այս ճիվաղ ժահրով էին վարակուել՝ հինգ հոգի անդամներով:

-Ինչպէ՞ս էր պատահել:

-Տան կրտսեր աղջիկը հանդիպման էր գնացել ընկերուհիների հետ առանց դիմակի, մի քանի օրերից ողջ ընտանիքը ջերմ ու սոսկալի հազ, այնպէս որ բոլորը մատնուել էին մտատանջութեան, նրա պատմածի համաձայն ասում էր.-գիշերները քուն չունէինք, սակայն բժշկի խորհուրդների եւ մեկուսացման շնորհիւ խաղաղ հոգով եւ համբերութեամբ յաղթեցինք նրան եւ ապաքինեուցինք, մեր բժիշկը թելադրում էր հեղուկ ըմպելիք շարունակ գործածել եւ սննդառատ ուտեստեղէն օգտագործել, տասնհինգ օրերի դժուարութիւններից յետոյ փառք Աստուծու հիմա շատ լաւ ենք եւ ոչ մէկ մտահոգութիւն, սակայն մնալով պատուէրների ներքոյ:

-Արդարեւ մեծապէս ուրախացնող լուր, այն որ կորուստ չենք ունեցել, թող որ ոչ մի ընտանիքում կորուստ չպատահի, Աստուծոյ տուած կեանքը թող մարդիկ վայելեն խաղաղ հեռու որեւէ տեսակի փորձանքից:

-Ընկե՛ր ջան, մոռացայ ասեմ որ նրա փոքր աղջիկը ֆիզիքապէս նուազ է եղել, էդ պատճառով այդ բացիլը նրան է թակարդը գցել որպէսզի իր սերունդը տարածի ու մեծացնի:

Ես էլ հաւատացած եմ որ տկարութիւնը փորձանքների է ենթակայ: Այս առնչութեամբ թող յիշեմ գրող Սամուէլ Խալաթեանի՝ «Դիմակը հանելու ժամանակը» յօդուածի այս հատուածը՝, Աշխարհը թոյլերին չի սիրում: Դրա համար էլ գիշատիչ է ստեղծել, որ թոյլ ու հիւանդին ոչնչացնի: Ուրեմն հզօրանալ է պէտք: Հզօրանալու համար՝ միասնութիւն է պէտք, իսկ դրա համար՝ կամք ու տրամաբանութիւն: Բա ինչո՞ւ են ասում, Աստուած ում ուզում է պատժել՝ խելքն առնում է:

Այո՛, անձնապէս հզօրանալ գիտութեամբ եւ նիւթականով, անձերի հզօրացումը հայրենիքի հզօրացումն է, այո՛, միասնականութեամբ եւ միակամութեամբ ու իշխանաւորների անսակարգ նուիրումով միայն կայ հզօրացում, հայ ժողովուրդը անհրաժեշտօրէն կարիքն ունի այդ հզօրացման իր գոյութիւնը եւ իսկութիւնը պաշտպանելու համար:

www.massispost.com
Daily News Updated

Համբարձում «Եալա...»
Մարդկային Բարոյական Կենցաղի Ամենավսեմ Չափանիշը՝ Ճշմարտութիւնն է

ՊՕՂՈՍ ԼԱԳԻՍԵԱՆ

Մարկոս եւ Ղուկաս աւետարանիչներ իրենց աւետարաններում յիշատակել են, որ Յիսուս Քրիստոս երկրային կեանքից քառասուն օրեր յետոյ երկինք համբարձել: Քրիստոսի անունը «Յիսուս» է, «Քրիստոս» անունը յետոյ էր ընդունուել, Յունարէն լեզուով նշանակել «Օծեալ»: Քրիստոսի Համբարձման մասին յիշատակուել է նաեւ «Գործք Առաքելոց»-ում, որ Յիսուս Քրիստոս համբարձել է Երուսաղէմի Ձիթենեաց լերան վրայից: Համբարձում նշանակել է՝ «Բարձրացում», երկրից դրախտ մեկնում: Աստուած, մեռելներից առաջինը Քրիստոսին կեանք տուել, Նրա մահուանից (Զատիկ-Յարութիւն) քառասուն օրեր յետոյ վերցրել, համբարձել դրախտ, որտեղ Քրիստոս բազմել է Աստուծոյ աջ կողմի աթոռին: Աւետարանի խօսքով՝ «Համբարձում Տեառն մերոյ Յիսուս Քրիստոս»: Այս մի քանի տողերը գրեցի ոչ որպէս իմ խօսք, քրիստոնէական հաւատքի խորհրդանիշն է Քրիստոսի «Յարութեան» ու «Համբարձման» յայտնութիւնները, մարդիկ կան, հաւատում, որ այն մարդկային բարոյական կենցաղի ճշմարտութիւնն է, հաւատացողին ու ոչ հաւատացողին... ազատ խօսքի իրաւունք:

Գրութիւնս շարունակելուց առաջ, համառօտ գիր եմ անելու Հայաստանում թագաւորած Տրդատ Գ. Մեծ թագաւորի մասին, որը հայոց աշխարհում սատարել էր քրիստոնէութեան ընդունմանը: Տրդատ եղել Արշակունեաց Հայաստանի պետական ու քաղաքական խոշոր գործիչներից, վերականգնել Մեծ Հայքի թագաւորութեան տարածքային ամբողջականութիւնը, ըստ Մովսէս Խորենացու խօսքի եղել հայոց վերջին հզօր թագաւորը: Խօսքս մէջբերել եմ Պատմահայր Մովսէս Խորենացու եւ պատմիչ Ագաթանգեղոսի մատեանների յիշատակութիւններից: Տրդատի հայր՝ Խոսրով Ա., Անակ իշխանի (Գրիգոր Լուսաւորիչի հայր) կողմից սպանութիւնից յետոյ, նախարար Արտավազդ Մանդակունին Խոսրովի մանկահասակ որդի Տրդատին փախցրել Հռոմ: Կրթութիւն ստացել, դաստիարակուել Հռոմի արքունիքում: Խորենացին վկայել է, որ նա տիրապետել էր արտակարգ ուժի, աչքի ընկել կրկեսում մարտեր վարելով, իր բազուկների ուժով կանգնեցրել Հռոմի փողոցով սլացող չորս ձիերով լծուած մարդատար կառքը: Հայոց Տրդատ ու Արտաւազդ թագաւորներ մասնակցել էին ողիմպիական խաղերին, հանդիսացել ըմբշամարտի ու կռփամարտի ախոյեաններ: Մասնակցել Հռոմի կայսրութեան վարած պատերազմներին: Պարսկաստանի դէմ Հռոմի մղած յաղթական արշաւանքից յետոյ ժամանակաւորապէս տիրել հայոց գահին: Հայաստան աւելի քան տասը տարիներ պատերազմել Սասանեան Պարսկաստանի դէմ, ճանաչել էին Տրդատի թագաւորութիւնը: Նախօրօք դաշինք կնքած եղել ալանների հետ, կնութեան արել Նրանց թագաւորի դուստր Աշխէնին: Ալլանների դուստրեր Սաթենիկ ու Աշխէն Հայաստանի թագաւորական տանը բաշխել բազում զաւակներ, Նրանց ժառանգների ծիներում ալանների ցեղի արեան շունչ կայ: Օսեր-Օսեթիա կոչուած ազգ ու նոր օրերի Ալանիա պետութիւններ գոյատեւում են հարաւային ու հիւսիսային կովկասի տարածքներում: Ինչո՞ւ բարեկամական յարաբերութիւններ չստեղծել նրանց հետ, դրացի Վրաստանի թագաւորական մի տոհմի տիրապետութեան ժառանգների ծիները ուղղակի հայոց Բագրատունեաց թագաւորական տոհմից են, նրանք նոյն տարածքի ուրիշ պետութիւնների հետ բարեկամութիւն անում... հայերի հետ եթէ թշնամի չեն, բարեկամ էլ չեն...: Տրդատ վերահաստատել էր «Արտաշիսական» սահմանագծերը, անցկացրել նոր «Աշխարհագիր»:

Տրդատ Գ. գահակալութեան առաջին տարիներին հալածել էր Հայաստանում քիրստոնէութեան հետեւորդներին: Քրիստոնէական հաւատքը տարածուել էր շրջանում: Արեւմտեան մշակոյթով ու գիտելիքներով իմաստացած Տրդատ, երկրում քրիստոնէական հաւատքի ընդունումը հզօր միջոց էր համարել Հայաստանը Պարսկաստանի ու Բիւզանդիայի մշակոյթային ազդեցութիւնից զերծ պահելու եւ երկրում միապետական իշխանութիւնը ամրապնդելու: Հաւաստում են, որ Տրդատ քրիստոնէական հաւատքում նկատել էր իրենց հին աստուածների իմաստութեան շաւիղներ: Տրդատ, 301 թուականին Հայաստանում քրիստոնէութիւնը պետական կրօն հռչակել, ազգին աշխնորդել նոր հաւատքին: Գրիգոր Լուսաւորիչին բանտից ազատ արձակել: Տրդատի անմիջական մասնակցութեամբ Գրիգոր Լուսաւորիչի հետ բարբարոսաբար քանդել էին հայոց հին հաւատքի մեհեան-տաճարները, յափշտակել նրանց անբաւ հարստութիւնը, թուրք-սելճուքների նման այրել նրանց արարած մատեանները, ոչինչ թողել որ յիշեցնէր հայոց տոհմական հաւատքը: Ըստ աւանդութեան, Տրդատ կեանքի վերջին տարիներին իշխանութիւնը յանձնել Գրիգոր Լուսաւորիչին, հեռացել Դարանաղեաց գաւառի, Սեպուհ լերան Մանեայ Այրք կոչուած վայրը աղօթելու, նախարների խնդրանքով չէր վերադարձել գահ, որտեղ թունաւորել էին նրան:

Փլած տաճարների որմերից, նոյն տեղում նոր հաւատքի տներ էին պատել: Արմին-հայեր նորէն գնացել իրենց փլած մեհեաններ, երկար-երկար-տարիներ շարունակել գնալ եւ վերջապէս սկսել քրիստոնէական տաճարներ մտնել: Հայաստան, նրա մարդիկ շարունակել էին տօնախմբել իրենց հին աստուածների ու բնութեան երեւոյթների իմաստութիւնը: Գրիգոր Լուսաւորիչ, այդ բոլոր տօները փոխարինել էր քրիստոնէական հաւատքի եղած-չեղած երեւոյթներին, որ Արմին-հայերի մտքերում անէացնէր նրանց հին հաւատքի պաշտամունքը: Ահա այսպէս, հայոց աշխարհի նախնիների «Ծաղկի» սքանչանքի տօնը փոխարինել էին Քրիստոսի «Համբարձման» տօնին, եւ այդպէս շարունակ...: Քրիստոս, լոյսերի մէջ իջել Վաղարշապատ, մուրճով երք անգամ զարկել գետնին, պատուիրել նոյն տեղում տաճար պատել...: Մի քանի տասնամեակ առաջ, խորանի վերանորոգման ատէն խորշ էին յայտնաբերել, իջել այնտեղ, Սարտարամէտ աստուծոյ մեհեանի պատերն էին, կրակարանն էր...: Այս վերջին տողերից խօսքն է ճշմարտութիւնը... Նրանից նախկին տողերը ճշմարտութի՞ւն են: Այս գրութեան առաջաբանը գրեցի Տրդատ Գ. հզօր թագաւորին պանծացնելու համար, նա հզօր եղել, հզօր Հայաստան ստեղծել:

Կռիվ եղել Հայաստանում, երկարատեւ կռիւ, այն դադարել էր հեթանոս քրմապետ Արձան-ի զարնուելուց յետոյ: Հայոց հին հաւատքը ամուր էր մնացել Սիւնիքում, Գողթան գաւառի երգիչներ շարունակել էին երգել իրենց հին աստուածների, ազգի տոհմական հաւատքի երգերը: Երանելի Մեսրոպ Մաշտոց, գնացել Սիւնիք, իր ծրագրի իրականացման համար հանդիպել դիմադրութեան, այն իրականցնելու համար նորէն ուժ կիրառուել, այստեղ էլ ուժով կատարուել նոր հաւատքի տարածումը: Իմաստուն է ժողովուրդը, պահպանել իրենց նախնիների աւանդութիւնները, այն որպէս ջահ փոխանցել նոր սերունդի մարդկանց: Կարծես կենդանի են հայոց հին աստուածները, հայոց նահապետ Հայկը, արքաներ՝ Արամը, Արա գեղեցիկը, Արամէն, Արամախը, Տիգրանը, Արշակը, Պապ-ը, Վռամշապուհը, Արտաշէսը, Արտաւազդը, Աշոտ Երկաթը, Հեթումը, սպարապետ Վարդանը, ահա նրանք ու դեռ հարիւրներ հիմա մեզ հետ տողանցում աշխարհում, քանի դեռ մեզ հետ կը տողանցեն ողջ է Արմէն-Հայ ցեղը: Նոր հաւատքի մարդիկ, անկարելի եղաւ Արմին-հայերի հոգիները պատռել, վանել նրանց հին աստուածներին, վանել նրանց տոհմական հաւատքի լոյսի ճշմարտութիւնը: Արմին Հայ, երբ դու գնաս դէպի հիւսիսային կողմն հայոց աշխարհի, մի պահ կանգնիր «Արայի լերան» լանջի առաջ, մի պահ կիսաբաց աչքերով նայի՛րնայիր, պիտի տեսնես քու կրակի, լոյսի աստուած Արային, շարունակիր երկար նայել, որ հաւատաս Արան քու աշխարհում է...:

Քրիստոսի «Համբարձման» տօնն է, նոր հաւատքի մարդիկ տօնախմբում այն, հաւատում, որ նա ողջ է, ամպերի քօղերը մարմինը գրկած բարձրացել երկինք, գնացել բազմելու հօր կողքը: Չէ... չեղա՜ւ... ճշմարտութի՞ւն... կարուղ է...: Յարութիւն, Համբարձում՝ կեանքի յարատեւման խորհրդանիշ արել: Գարուն է, Մայիս ամսում Արմին-հայերի նախնիների «Ծաղիկի» տօնն է: Գարուն է ծաղկել հայոց աշխարհում, գարնան անուշ հովիկները օրօրում դաշտերի ցորեանի ծովերը, ծաղկել են իրենց այգիները, ծաղկել էին իրեննց լեռների լանջերը, ծաղկել էին իրենց հոգիները: Արմին-հայերի նախնիներ մտել իրենց մեհեաններ, իրենց աստուածների բագինները ծածկել ծաղիկներով, մտել Աստղիկի ու Վահագնի սենեակ, ծաղիկներ շաղ տուել, ինչպէս նրանց ամուսնութեան հանդէսին, ափսոս եղեւ, որ Աստղիկ «Վահագնի Սենեակ» մտնելիս ուսից ընկել էր հարսանիքին կախուած «հանապազօրեայ» լաւաշ հացը, աստուածները ողբացել էին, բարձրաձայնել, որ Աստղիկ դիցուհին չէր մայրանայ, Վահագն ու Աստղիկ անզաւակ կը մնային: Հիմա էլ հարսանիքի մեծ մայր տատը հարսի ու փեսայի ուսերից լաւաշ հաց կախում: Ուրիշ երկրներում հանգրուանած Արմին-հայ, քու մանչերի հետ եկո՛ւր քու նախնիների երկիր, գնա՛յ Միհրի տաճար, նրա աստիճանները ծածկուած են ծաղիկներով, արեւ աստուած Միհրն լոյս ցանել նրանց երեսին, ծաղկից առաւել ի՜նչ կայ սիրուն, կայ, Անահիտ դիցուհու երկնից շաղ տուած վարդի թերթիկների հպումից շառագունած հայ աղջիկներ: Արմին-հայեր ծաղկի բոցավառ փունջեր գրկած գալիս-գալիս են Միհրի տաճար, գնում ատրուշանից մի կտոր կրակ վերցնում, որ տանեն իրենց տներ, որ մշտական լոյս լինէր այնտեղ, այնպէս ինչպէս եկեղեցուց մոմի վառած լոյս տարել:

Հայ աղջիկները Մայիս ամսի «Համբարձման» տօնին բարձրացել լեռների լանջեր՝ Բիւրակնից դէպի ձիւնով քօղուած Արագած, Լոռւայ սարեր, ծաղիկներ քաղել, հարսանեկան պսակների նման ճակատներին կապել: Գնացել էին

Շար.ը էջ 19

Արցախը Հայաստան է

Շարունակուած էջ 2-էն

տունը: Ինչի հասաւ իր ֆուտբոլային դիւանագիտութեամբ Սերժ Սարգսեանը, Թուրքն ի վերջոյ դուռը փակեց նրա դէմքին ու հեռացաւ, իսկ նա շատ դիւանագէտ էր, նոյնիսկ ամաչում էր Էրդողանի ներկայութեամբ ցեղասպանութիւն բառն արտասանել, եւ ի՞նչ՝ բացուեցի՞ն սահմանները, ի հարկէ ոչ: Թուրքն իր խաղը խաղաց եւ գնաց, վաղն էլ կասի ես ձեր նախագահի հետ խօսել եմ, նա ցեղասպանութեան մասին բան չի ասել՝ դէ գնա ու բացատրի աշխարհին, որ դիւանագիտական մօտեցում էիր ցուցաբերում: Քաղաքականութեան մէջ պէտք է պահանջատէր լինել, Թղթյայ չերեփով միջազգային քաղաքական ապուրին մօտեցողին ոչ ոք բանի տեղ չի դնում: Այդ մասին դեռ Խրիմեան Հայրիկն է ասել: Ռուսը, որ մեր դաշնակիցն է, առանց ամօթի սէթեւեթում է Թուրքի եւ ադրբեջանցու հետ, իսկ մենք հայերս լուռ խանդում ենք, նոյնիսկ վախենում ենք խանդի տեսարաններ սարքել: Դրանից էլ լկտիանում են: Լաւրովը նեղացած երեխայի պէս խօսում է գազի գներից, իսկ մենք գլուխներս կախում եւ նրան չենք հակադարձում, որ մեր յարաբերութիւնները կարող է աւելի ջերմ լինէին, եթէ իրենք զէնք չվաճառէին դաշնակից պետութեան թշնամուն կամ որոշ «հերոսների» շնորհիւ կոպեկներով մեր ստրատեգիական օբյեկտները ձեռքբերելուց յետոյ չթալանէին: Դէ կորացէք, կորացէք այնքան, որ ձեր ապրելու իրաւունքն էլ իրենց քաղաքական շահերի համար վաճառեն:

Եթէ Սերժ Սարգսեանն այդքան մտերիմ էր Պուտինի հետ եւ ճիշտ յարաբերութիւններ ունէր մեր ռազմավարական գործընկերոջ հետ, ինչպէս պատահեց, որ Ադրբեջանը ծածուկ յարձակուեց: Լաւ մենք միջազգային ստանդարտներին համապատասխան ազգային անվտանգութիւն եւ հետախուզութիւն չունէինք, բայց իրենք ունէին չէ եւ արբանեակներով տեսնում էին, որ մեր թշնամին յարձակւում է՝ ինչո՞ւ չզգուշացրեցին իրենց սիրելի Սերժ Ազատիչին թշնամու մօտենալու մասին: Երկրի ներսում լեզուով խրամատներ են փորում, իսկ արտերկրում մուկ են դառնում: Հիմա ինչը ձեզ դուր չի գալիս, որ Արցախի ղեկավարը գիտի, թէ որն է Հայաստանի մայրաքաղաքը, թէ որ երդման արարողութեան ժամանակ ասում է պարզ ճշմարտութիւն, որ իր հայրենիքը Հայաստանն է: Այո՛, Արցախը Հայաստան է, դա գիտեն նոյնիսկ Մինսկի խմբի համանախագահները, սակայն քանի դեռ մենք վախենում ենք բարձրաձայն ասել ճշմարտութիւնը, իրենք չեն վերցնի մեր բեռը: Արայիկ Յարութիւնեանի խօսքերով սկիզբ դրուեց մի նոր եւ վաղուց արդէն պահանջուող մօտեցման, իսկ բոլոր նրանք, որ ծաղրում են ասելով, որ դրանով Յարութիւնեանն իրեն իջեցնում է մարզպետի մակարդակի, նախ ասեմ, որ Հայաստանի մարզպետ լինելը պատիւ է, եւ յետոյ եղել են դէպքեր, որ ՀՀ մարզպետներից մէկը ու վերջինիս կողմնակիցները, ովքեր այսօր վրդովուած են Արայիկ Յարութիւնեանի խօսքերից, ՀՀ նախագահի, պաշտպանութեան նախարարի եւ այլ բարձրաստիճան պաշտօններ են զբաղեցրել: Եթէ Արցախը դէ ֆակտոյ ՀՀ մարզ չէր, այդ մարդիկ ինչպէս Հայաստանում պաշտօնեայ դարձան՝ քամին քշեց բերեց, թէ խոպան էին եկել: Զնայած երկրի նկատմամբ ունեցած խոպանային մօտեցումներն ակնյայտ են: Եթէ այդպէս է, բա մեր երեխաներն ում հայրենիքն են պաշտպանում Արցախում, որեւէ մէկը կասի ինձ կամ կարող է բացատրել: Կասէք դիւանագիտութիւնից չեմ հասկանում, բայց ձեր խղճի խորքում, եթէ ի հարկէ ունէք, գիտէք, որ ստրուկի հոգեբանութեամբ էք ապրում: Առակի նման՝ տեսքից վագր էք, բայց սրտներդ մկան է ու հէնց կատուին տեսնում էք, ծակ էք փնտրում, որ թաքնուէք: Եթէ մեր գոյութիւնը, աշխարհաքաղաքական այս դաշտում մէկ օր յանկարծ գերտէրութիւններին ձեռք չտայ, նրանք չեն նայելու, թէ որքան լաւն ենք մենք, եթէ չկարողանանք մեզ պաշտպանել, հանդիստ կ'ուտեն:

Երեք հրեայ Պաղեստինում տուն գնեցին, երկրի կէսը խլեցին, Պաղեստինն էլ ինքնիշխան դարձրեցին, հիմա տարածաշրջանում քաղաքականութիւն են թելադրում, իսկ դուք այդ ընթացքում ձեր բներում նստած դողում էիք ու սեփական ժողովրդին թալանում, իսկ հիմա ձեր առասպելական յաջողութիւններից էք խօսում: Այո, ճիշտ էք ասում, որ Նիկոլ Փաշինեանն է մեղաւոր, եթէ նա յեղափոխութեան ժամանակ իր տուած խոստումների գէթ կէսը կատարէր, այլ ոչ թէ միայն դատարկ սպառնալիքներ հնչեցնէր, դուք հիմա լուռ տանը նստած ձեր «վառանյոկին» կը սպասէիք եւ Աստուած կը կանչէիք, որ ձեզ չյիշէին, ոչ թէ դուրս կը գայիք փողոց ու մատ թափ կը տայիք՝ ասելով, որ անգրագէտ ժողովուրդը չհասկանալով յեղափոխութիւն արեց: Այո, մենք յեղափոխութիւն ենք արել իշխանութիւնը տուել ենք քայլողներին ու սպասում ենք արդիւնքներին: Զի լինի արդիւնք, իրենց կը հանենք երգողներին կը բերենք, դրանք էլ քաշեն՝ պարողներին կը բերենք, այնքան կը փոխենք մինչեւ մեր ցանկացած արդիւնքին հասնենք:

Այո, այսօր ՀՀ քաղաքացի Արայիկ Յարութիւնեանի խօսքերը լսելով ես հպարտ եմ, քանի որ նա իրօք յիշում է, թէ որ երկրի անձնագիրն է իր գրպանում, որ ազգի ներկայացուցիչն է եւ թէեւ իր ծննդավայրը Արցախն է, այն մասնիկն է իր հայրենիքի՝ Հայաստանի Հանրապետութեան:

«ԱՌԱՒՕՏ«

ժողովուրդների «Հայր» Ստալինի Յոբելեանը

Շարունակուած էջ 13-էն

ներ: Պատմութիւն ենք շինում հա՞...: Դու դեռ առանց ամաչելու՝ հարցնո՞ւմ ես, թէ ինչ ես ասել..., դու հայհոյեցիր մեր մեծ առաջնորդին, ընկեր Ստալինին: Դէպքին բոլոր ներկայ եղողներն այստեղ են եւ նրանք լսեցին..., այդպէս չէ՞ ընկերներ,- շրջուելով կողքիններին, վճռականօրէն եզրափակում է իր խօսքը կուսակցութեան քարտուղարը:

Խեղճ Ջամչեանը զգալով, որ ինքը վիճելով արդարութեան չի հասնելու, գլուխը կախ գնում է իր աշխատասենեակը:

Հազիւ տասը րոպէ անց, իրեն դուրս են հրաւիրում հիմնարկից, իսկ երկու օր անց, ամբողջ ընտանիքով, նա Սիբիր ուղեւորուող ապրանքատար գնացքի մէջ էր, իր նման հարիւրաւոր այլ հայ ընտանիքների հետ միասին:

Massisweekly.com

ՄԱՀԱԶԴ

Մարտիկ Փափազեան (1989-2020)

Սրտի դառն կսկիծով կը գուժենք մեր սիրելի զաւկին եւ հարազատին՝ Մարտիկ Փափազեանի անակնկալ մահը, որ պատահեցաւ Ուրբաթ, 22 Մայիս, 2020, իր բնակարանին մէջ:

Սգակիրներ՝
Ծնողքը՝ Տէր եւ Տիկ. Գրիգոր եւ Սիլվա Փափազեան
Այրի Տիկ. Ցոլին Փափազեան եւ զաւակունք
Տէր եւ Տիկ. Նազարէթ Տէմիրճեան եւ զաւակունք
Տէր եւ Տիկ. Արամ Մարտիրոսեան եւ զաւակունք
Տէր եւ Տիկ. Սերոբ Մարտիրոսեան եւ զաւակունք
Տէր եւ Տիկ. Գրիգոր Աճէմեան եւ զաւակունք
Օրիորդ Լուսին Փափազեան
Տէր եւ Տիկ. Ճորճ Շէօմէլեան եւ զաւակունք
Տէր եւ Տիկ. Յարութ Փափազեան եւ զաւակունք
Տէր եւ Տիկ. Արսէն Տէմիրճեան եւ զաւակունք
Եւ համայն Փափազեան, Մարտիրոսեան, Տէմիրճեան, Օտապաշեան, Գօճօղլանեան, Շէօմէլեան եւ Նալպրանեան ընտանիքներ:

Յուղարկաւորութեան Տան կարգը պիտի կատարուի Հինգշաբթի, 04 Յունիս, 2020, երեկ. ժամը 7:00 -ին, Սբ. Ղեւոնդ Մայր Տաճարէն ներս, Burbank (3325 N Glenoaks Blvd, Burbank, CA. 91504):
Գերեզմանի կարգը պիտի կատարուի Ուրբաթ, 05 Յունիս, 2020, առաւօտեան ժամը 11:30-ին, Hollywood Hills, Forest Lawn Գերեզմանատան մէջ:

ՄԱՀԱԶԴ

Սրտի դառն կսկիծով կը գուժենք մեր սիրեցեալ զաւակին, հօր, եղբօր, հօրեղբօր, քեռիին և հարազատին՝

ՄՈՒՐԱՏ ԹՈՓԱԼԵԱՆԻ
(Ծնած 1957Թ. Սեպտեմբերի 24-ին, Հալէպ)

յետ երկարատեւ հիւանդութեան մահը, որ պատահեց Կիրակի, Մայիսի 17-ին:

Յուղարկաւորութեան արարողութիւնը պիտի կատարուի Հինգշաբթի, Մայիսի 28-ին, ժամը առաւօտեան 7.30-ին, Բրրէնքի Hollywood Hills Forest Lawn գերեզմանատան մէջ:

Սգակիրներ՝

Մայրը՝ Եղիսաբէթ Թոփալեան
Դուստրերը՝ Էլիզաբեթ և Քրիստինէ Թոփալեան
Քոյրը՝ Գէորգ և Սիրանուշ Թաթոյեան և զաւակները
Եղբայրը՝ Սարգիս և Լուսինէ Թոփալեան և զաւակները
Քոյրը՝ Արմէնուհի Դեմիրճեան և զաւակները
Եղբայրը՝ Յակոբ և Քրիստինա Թոփալեան և զաւակները
Եւ համայն Թոփալեան, Յարութիւնեան, Թաթոյեան, Ստեփանեան, Պետրոսեան, Արթինեան ընտանիքներն ու հարազատները:

Փոխան ծաղկեպսակի նուիրատուութիւնները խնդրւում է կատարել՝ Յովհաննու Կարապետեկեղեցւոյ **(Saint John Armenian Church** *հասցէն՝ 1201 N. Vine Street, Hollywood, CA 90038):*

Համբարձում «Եալա...»

Շարունակուած էջ 17-էն

Դեբետի գետի ափեր, այն նետել նրա ջրերի փրփուրներին, որ Լոռի աշխարհի մի տղայ ճանկէր այն, հարս ու փեսայ լինէին: Ալուան ծաղիկներ նետել ջրի կուժերի մէջ, քառասուն օրեր յետոյ տարել Անուշի վրան, «Ջան Գիւլիմ» տօնախմբել: Համբարձման օրն էր, կուժերը ուսերին աղջիկները նազանի երթով գնում Անուշի վրան: Տօնական հրճուանք էր վրանի բացատում, Անուշը, «Ջան Գիւլիմ»-ի երգում աղջիկների հետ: Երգել էին իրենց չէնի Յովհաննէսի երգերը, Սայաթ Նովու սիրոյ երգերը, Կոմիտաս Վարդապետի գարնան երգեր: Երգերի սիրոյ չոյանքներից, կարծես ժպտում էին կանաչով զուգուած սարերը, տե՞սել ես շարան-շարան իրար յենած Լոռիի «բարձր սարեր»-ը: Ո՞վ է հիմա Արարատի, Սիփանի, Նեմրութի, Վարագի, Թոնդրակի լանջերից հրաբխածին փրփիրոն ծաղիկներ քաղում, փունջեր անում, Արածանիի ջրեր նետում, ո՞վ է իջնելու Նրա ջրեր, ով է հարս ու փեսայ լինելու, այնտեղ իրենց ցեղից աղջիկ, տղայ չկայ:

Տարագիր, անհող Հայ, քու նոր հանգրուանում դու այսօր արդեօք տօնախմբո՞ւմ ես քու Յիսուսի Համբարձման տօնը, քու նախնիները ծաղկի պաշտամունքի տօնը, քու սարերի «Համբարձում Եալան»: Ո՞րտեղից ես ծաղիկ քաղելու, քու լեռների լանջերի, հանդերի մայր հողի ծաղիկ չիք այսետեղ: Քու մտքի թռիչքով սաւառնիր Յովհաննէսի Լօռի աշխարհ, Նրա լեռների լանջերի ծաղիկների մէջ ընկողմանիր, մայր հողից ծաղիկներ քաղիր, շաղ տուր քու յոգնած մարմնին, տե՛ս ինչքա՜ն պիտի հզօրանաս: Գնա՛ Անուշի հովուական վրանի բացատ, «Ջան Գիւլիմ»- եկած աղջիկների հետ բոլորակ կազմիր, խենթացիր երգով ու ծիծաղով: Լոռիի սարերի լանջերից պայթած աղբիւրներից կուժերով ջուր բեր, ծաղիկների բոյրը լցրու այնտեղ, քու հիւսած ծաղիկների փունջերը նետիր Դեբետի փրփրած ալիքներին, իջիր Նրա ջրերին, մի փունջ ճանկիր այնտեղից, որ քու եարին տիրելու ցանկութեանը տիրանաս:

Ոչ, Յովհաննէսն ու իր Անուշը, Սարօն, Մօսին այստեղ չեն գայ, նրանց խորհուրդը իրենց սարերի լանջերի ծաղկունքի մէջ է, լացող ուռենիների ստուերներում սպանուած սէր են երգում, Դեբետի ջրերի փրփուրները գրկած կանչում Անուշ, Սարօ, բարձր սարերից ձէն են տալիս իրենց եարին: Գնա՛ միացիր հայոց աղջիկներին, որոնք Արայի գահի (Արագած) կանթեղի լոյսով ցօղուած, Նրա լանջերին ծաղկի պաշտամունքի օրուայ «Ջան Գիւլում» տօնախմբում: Երգում են ամպերի տակից հոսող Նար Ծովինարի անձրեւի ջրերը, նրանց հոգիները թրջւում հայու ոգեղէն սարսուռով, երգում Սայաթ Նովու սիրոյ երգերը, երգում հովիւների հոռովելները, երգում իրենց բարձր սարերի ու ծաղիկների պաշտամունքի երգերը, որոնց հրայրքից արբեցած, Արայի գահի քառագագաթները գրկած պար պիտի բռնեն: Ոչ մի պարմանահու չար բախտ չգուշակեն, բոլորը ցնծան սիրոյ կանչերի ղօղանջներից: Թող խնդան Արմին-Հայերը, թող ցնծան նրանց սրտերը, թող իրենց անկախացած երկրի դրօշի ծիածանը լոյսի ու սիրոյ լոյս փռի իրենց դէմքերին:

Արմին-Հայ, այստեղ չիք հայոց բարձր սարեր, չիք նրանց լանջերի ձիւնոտ ծաղիկ, պայթող աղբիւրներ, սակայն տօնախմբիր քու նախնիների ծաղկի պաշտամունքը, քու Յիսուսի Հրաշափառ Համբարձումը, շուրջդ բոլորիր քու մանչերին, երգիր նրանց քու նախնիների պաշտամունքի երգեր, իմաստունների խօսքեր՝ «Ինչ կայ սիրուն, քան գանցկալի եղբայր անուն», ցանի՛ր նրանց հոգիներին, նրանց Հայկեան սրտերը ամրանան, որպէս Արմին-Հայ տողանցեն այս մոլորակում:

«Ակնթարթներ» Պէպօ Սիմոնեանէն

Շարունակուած էջ 16-էն

Որպէս սրսփացող ազազուն տերեւ,
Գտան լուսնիդ տակ օջախ խանդակաթ,
Երկնքիդ ներքեւ աճելու Արեւ,
Դարձան քեզ որդի՝ եղար իրենց մայր
Արեւիդ լոյսով առինք մենք հասակ
Մենք... Մայրիներու որդեգիր զաւակ...

Խորհրդային Հայաստանի ջերմ ջատագովն էր ան: Մինչեւ վերջին շունչը մնաց այդ ուղեգիծին վրայ՝ հաստատ համոզումով: Աչքերը միշտ հայրենիք ուղղած՝ կը խանդավառուէր անորմով եւ այդ ոգիով կը վարակէր բոլորշին: «Ողջունեցի Քե՛զ, Հայաստան» խորագիրով 1964-ին կը գրէր.

Բարձրացաւ վեր հոգիէս ներս, հպարտութեան ալիքն անսանձ,
Երբ Նայիրեան երկինքը լուրթ պարզուեցաւ աչքերուս դէմ,
Ողջունեցի քեզ, Յայաստան, Վահագնաշունչ իմ բառերով
Եկած քեզի, պանդխտութեան սա ափերէն արեւախանձ...

Ողջոյն տուի ես սրտագին՝ գալարատանջ գիշերներու
Արիաւիրքէն ետք արիւնոտ, Այգաբացիդ քո կենսատու:
Մասիսին պէս, կոթողեր ես փառքի շէնքեր տիտանական
Ու երէկի վիշտն անամոք՝ դարձեր լոյսի տօն կառուցման:

Տուի ողջոյն Յայկեան զարմի մեսրոպափայլ մեր հանճարին,
Որ գտած հողն իր արգաւանդ կը կերտէ մե՛ծ, Նոր Ոսկեդար,
Ու կը ծաղկի Մշակոյթի մեր սուրբ կաղնին մշտադալար
Բորբոքելով Յայ ոգիի կանթեղներուն բոցերն անմար:
Պանդխտաշունչ ներշնչանքով ողջունեցի քե՛զ, Յայաստան:

Վերջերս մահացաւ հանրածանօթ բժիշկ, մտաւորական, գործիչ եւ Աստուածաշունչի անխոնջ քարոզիչ տոքթ. Ռոբովթ Զորպաճեան: Ան հազարաւորներու համար եղաւ մարմնական «Տոքթորը», իսկ միւս յոլովաթիւ մարդոց՝ «հոգեւոր բժիշկը»: Պ. Սիմոնեան որ մտերիմ էր անոր, տակաւին 1975-ին, «Իմ Բարութիւնս» բանաստեղծութիւնը կը նուիրէր անուանի բժիշկին:

Ինչքա~ն պարսաւէ՛ք
բարութիւնս իմ,
դարձեալ կը մնայ սիրտս ակունքը բարութեան լոյսին...
ինչքա~ն զայրանաք:
Բարութիւնս իմ,
սկիհին նման սուրբ հաղորդութեան կը շողափայլի՝
ու կը բաշխուի շերտ-շերտ որպէս հաց
ու հանապազօր նշխար գթութեան...

ՎԱՐՁՈՒ ՍՐԱՀ
ՓԱՍԱՏԻՆԱՅԻ ՄԷՋ (200 ՀՈԳԻԻ ՀԱՄԱՐ)
ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԱՌԻԹՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ
1060 N. ALLEN AVE. PASADENA CA 91104
(626) 797-7680

ՄԱՐԴԱՀԱՄԱՐԸ ՊԱՐԶ Է ԵՒ
9 ՀԱՐՑՈՒՄՆԵՐՈՎ ՀԱՐՑԱԽՈՅԶ

ՀԱՄԱՅՆՔՆԵՐԸ ԿԱՐԵՒՈՐ ԵՆ
ԸՆՏԱՆԻՔՆԵՐԸ ԿԱՐԵՒՈՐ ԵՆ
ԱՄԷՆ ԱՆՁ ԿԱՐԵՒՈՐ Է

ՄԱՍՆԱԿՑԵՑԷՔ
ՄԱՐԴԱՀԱՄԱՐԻՆ
ԱՅՍՕՐ

Մարդահամար
CALIFORNIA
ALL
2020

CaliforniaCensus.org